КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ МАРТ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ПАХТАКОР: СОЗ ЭК ✻ СУРЪАТГА СУРЪАТ ҚЎШ ✻ ЧИГИТНИ БЕХАТО УНДИРИБ ОЛИШ УЧУН КУРАШ!

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 72 (3044). | Чоршанба, 14 апрель 1965 йил. | Баҳоси 2 тийин.

СПОРТ ЁЗИ ЧОРЛАМОҚДА

Очиқ майдонлар, ям-яшил стадионлар, югуриш йўлкалари, сув ҳавзаларида айни машқ қиладиган, заррин қуёш, мусаффо ҳаводан баҳра олиб танларни чиниқтирадиган дамлар келди. Ҳамма ёқда спорт ёзи бошланмоқда. Шаҳар ва қишлоқларимиздаги спорт базаларига борсангиз, қадди-қомати келишган спортчилар, уларнинг жонкуяр тренерларининг тинимсиз машқлар қилаётганлиги, хилма-хил ва қизиқарли мусобақалар ўтказилаётганлигини кўрасиз. Ҳа, каттаю-кичик ҳамма жисмоний чиниқиш учун интилмоқда, спортчиларимиз эса ўз маҳоратларини ошириш, янги рекордлар қўйиш учун курашмоқдалар, бўлажак жиддий учрашувларга енг шимармоқдалар.

Областимиз физкультура ташкилотлари спорт ёзини яхши бошладилар. Физкультурачилар сафи йил сайин ўсиб боряпти. Пойтахтимиз ва областимизнинг шаҳар ва қишлоқларида 400 мингга яқин киши физкультура билан шуғулланмоқда. Булар бардам ва соғлом, меҳнатда ҳаммага намуна бўлаётган илғорлар, илм чўққиларини эгаллашда янгидан-янги муваффақиятларни қўлга киритаётган ажойиб кишилардир. Улар бўш вақтларида спортнинг ўзлари севган турлари билан шуғулланадилар, маҳоратларини оширадилар, мусобақаларга актив қатнашадилар, янги куч тўплайдилар, ғайрат ва шижоатга тўладилар, мустаҳкам иродали бўлишга ҳаракат қиладилар.

Спортчиларимиз орасида янги рекордлар билан хурсанд қилаётган, республика, мамлакат, ҳатто чет эл стадионларида шаҳримиз, областимиз шарафини улуғлаётган йигит ва қизлар сони тобора ортиб бормоқда. Сузувчи С. Бабанина ва Н. Устинова, гимнастикачи С. Диомидов, баскетболчи Р. Салимова, шахматчи В. Аъзамов, штангачи С. Шарипов, чавандоз М. Исмоилов сингари спортчиларимиз шулар жумласидандир.

Бу йил спортчиларимиз учун масъулиятли йил бўлади. Мамлакатимиз, жумладан республикамизда хилма-хил спорт мусобақалари, халқаро учрашувлар ўтказилади. Буларда областимиз ва пойтахт спортчилари ҳам қатнашадилар. Эртага пойтахтимизда катта футбол бошланади. «Пахтакор» биринчи учрашувни мамлакатнинг энг кучли командаларидан бири бўлган Москва «Спартак» футболчилари билан ўтказади. Шунингдек, «А» ва «Б» классларида ҳам бир неча команда қатнашмоқда. Футболчиларимиз катта синов олдида турибдилар. Мусобақаларда ғолиб чиқиш уларнинг маҳоратига, шижоати ва ғайратига боғлиқ.

Август ойида касаба союзларининг Бутуниттифоқ VIII ёзги спартакиадаси бўлиб ўтади. Бу спартакиада спортчилар маҳоратига, аввало физкультура ташкилотларининг оммавийлик учун курашларига катта кўрик бўлади. Спартакиада мусобақаларида мамлакатимиз бўйича камида 15 миллион физкультурачининг қатнашиши мўлжалланади. Бу вазифа Тошкент область ва шаҳар спорт жамиятлари ва ташкилотлари союзи Советлари зиммасига катта вазифалар юклайди.

Бутуниттифоқ спартакиадаси олдидан республика касаба союзлари спартакиадаси ўтказилади. Унинг тантанали очилишига икки ой вақт қолди. Спартакиада программасидаги мусобақалар ҳозироқ бошлаб юборилди. Заводлар, фабрикалар, олий ўқув юртларида энг кучлилар форумида қатнашиш ҳуқуқини олиш учун, спорт секцияларига янги-янги кишилар кириб келмоқда. Бу ўринда «Ташсельмаш» заводи физкультура коллективининг ишлари ибратлидир. Ҳозир корхонадаги секция ва командаларда спортнинг 27 тури бўйича заводнинг икки ярим минг ишчиси шуғулланмоқда. Ўтган йили 600 дан ортиқ физкультурачи спорт разрядига эга бўлди. Худди шунингдек, Чирчиқдаги химия комбинати, Олмалиқдаги Олтинтопган комбинати, Бекободдаги металл заводи, «Ташавтомаш» заводларида ҳам бўлажак мусобақаларга тайёргарлик ишлари қизитиб юборилди.

Шунингдек, қишлоқ ёшларининг республика спартакиадаси, мактаб ўқувчилари ҳамда хотин-қизлар спартакиадалари ҳам спортчиларимиз учун муҳим воқеа бўлади. Бу оммавий мусобақаларнинг асосий мақсади хотин-қизларни, қишлоқ ёшларини спортга кенгроқ жалб қилишдир.

Қишлоқда физкультура ҳаракатини янада ривожлантириш соҳасида областимизда кейинги вақтларда сезиларли ишлар амалга оширилди. «Политотдел», «Қизил Ўзбекистон», Калинин районидаги Свердлов номли, Куйбишев номли колхозлардаги физкультура коллективлари муваффақият билан иш олиб бормоқда. Бу хўжаликларда колхоз правлениеларининг яқиндан берган ёрдами билан звеноларда, уларнинг дала шийпонлари атрофида ҳар хил спорт майдончалари ташкил қилинган ва улар зарур инвентарлар билан таъминланган. Қишлоқ физкультурачилари орасидан ўсиб етишаётган истеъдодли спортчилар: енгил атлетикачи Ф. Рамазонова («Қизил Ўзбекистон» колхози), баскетболчи Ю. Нурматова (Оржоникидзе райони), енгил атлетикачи С. Иброҳимова (Янгийўл райони), велосипедчи С. Юсупова (Свердлов номли колхоз) ва бошқаларнинг номларини фахр билан тилга олиш мумкин.

Лекин физкультура ва спортнинг катта моҳиятига — меҳнаткашларнинг жисмоний ва ақлий кучларини ривожлантириш, уларни, айниқса, ёш авлодни тарбиялашдаги ролига тўла тушуниб етмаётган раҳбар ходимлар ҳам бор. Бундай жойларда физкультура ва спорт ўз ҳолига ташлаб қўйилган, ёшларнинг талаб ва эҳтиёжлари эътиборга олинмайди, мусобақа ва учрашувлар ўтказилмайди. Янгийўл районидаги «Шарқ юлдузи», «Партия XXI съезди», Урта Чирчиқ районидаги Энгельс номли, Терешкова номли ва бошқа колхозларда физкультура коллективларига етарли ёрдам кўрсатилмаётир. Бекобод ва Бўка районларида ҳам спорт ҳаракати ҳамон оқсамоқда. Ўзбекистон спорт жамиятлари ва ташкилотлари союзи совети ҳамда «Пахтакор» кўнгилли қишлоқ спорт жамияти Марказий Совети мазкур районлардаги физкультура коллективлари ишини яхшилаш учун амалий ёрдам бериши керак.

Тошкент шаҳрида анчагина спорт иншооти бор. Лекин булардан яхши фойдаланилмайди. Баъзи мактабларда спорт зали кўп вақт бекор ётади. Яқинда 28-мактаб ўқувчиларидан бир группаси редакциямизга шикоят қилишди. Улар спорт залининг кўпинча қулф туриши, спорт инвентарларидан фойдаланишга рухсат берилмаётганидан ранжишмоқда. Мактабда спорт секциялари ташкил қилинмаган. Ўқувчилар бўш вақтларида нима билан шуғулланишни билмайдилар. Шаҳримиздаги «Тўқимачи», «Медик» «Локомотив» стадионлари ҳам ўқувчилар учун оммавий тадбирлар ўтказмайдилар. Бу ва шунга ўхшаш спорт базаларида саломатлик группалари тузиш иши қониқарсиз олиб борилмоқда. Спорт иншоотлари раҳбарлари аҳолини бундай группаларга кенг жалб қилишлари керак. Спорт майдонлари ва паркларда болалар ва катталар билан ишлайдиган инструкторларга эга бўлиш, спорт инвентарлари бериб турадиган прокат пунктлари очиш лозим.

Ҳамма спорт иншоотлари меҳнаткашлар хизматида бўлсин. Ватанимизга жисмоний жиҳатдан чиниққан, соғлом, бақувват, серғайрат йигит ва қизлар тарбиялаб етиштирайлик. Физкультура ва спортни халқимиз турмушига тобора кўпроқ сингдирайлик. Спортнинг оммавийлиги учун курашайлик.

ЭКИШ ИЛҒОРЛАРИ

ПЕШҚАДАМЛАР

СОЛДАТСКОЕ. КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларини изчиллик билан бажариш учун курашаётган Свердлов номли колхознинг пахтакорлари чигит экишни муваффақиятли тамомладилар. Деҳқонлар 600 гектар ерга барака уруғи ташладилар. Чигит экиш кампаниясини муваффақиятли ўтказишда жуда кўп деҳқонлар ва механизаторлар фаол қатнашдилар. Деҳқон Абдусатторов, Эргаш Ҳайдаров, Владимир Ли, Турғонбек Усмонқулов ўртоқлар раҳбарлик қилаётган участкаларда экиш айниқса сифатли ўтказилди. Механизаторлар яхши ҳайдалиб, текисланган ерларга уруғ ташладилар.

О. ТЎРАҚУЛОВ.

МЕХАНИЗАТОРЛАР ИШБОШИ

ЯНГИБОЗОР. Шу кунларда «Ўзбекистон» колхози меҳнаткашларининг қўли-қўлига тегмайди. Ҳамма далада. Ижодий меҳнат қилиш билан банд. Деҳқонлар экишни тезроқ тамомлаш учун ҳаракат қилишаяпти. Колхозда бу йилги дала ишлари ўтган йилга қараганда анча уюшқоқлик билан кетаяпти. Шу сабабли қисқа вақт ичида маккажўхори экиш тамомланди. Энди деҳқонлар чигит экишни қизғин давом эттиришаяпти. Экишда ҳам ўнлаб механизаторлар намунали ишлашиб, кундалик нормаларини ошириб бажармоқдалар. Павел Тен, Абдураим Сафаралиев, Анатолий Цой, Қодир Боймавлонов каби механизаторларнинг ишидан ҳамма хурсанд.

Э. ДОВУТБЕКОВ.

35 ЦЕНТНЕР УЧУН

Бўка районидаги Жамбул номли колхознинг далаларида иш қизғин. Колхозчилар аҳиллик билан меҳнат қилиб, тупроққа тезроқ барака уруғини ташлаш учун зўр ғайрат кўрсатишяпти. Мавжуд экиш агрегатларидан унумли фойдаланилаётгани туфайли кундан-кунга суръат кучаймоқда. Колхозчилар чигитни текисланган ерларга экишяпти.

Иккинчи участкадаги Абдузоир Жавлонов бошлиқ тюпкочи звенода айниқса иш қизғин. Улар эрта-индин экишни тамомлайдилар. Шуниси қувончлики, чигит яхши ҳайдалиб, бегона ўтларнинг илдизлари териб олинган ерларга экилмоқда.

Шу звено билан мусобақа ўйнаётган коммунист Файзи Бобораҳимов бошлиқ звено аъзолари ҳам экишда олдинда кетишмоқда. Пахтакорлар ҳар гектар ердан 35 центнердан ҳосил олишга ваъда беришди. Иккинчи участка деҳқонлари бу йил 120 гектар ерга чигит экишади.

— Бизда, — дейди участка бошлиғи, кекса пахтакор ўртоқ Холмамат Расулев, — барвақт ташланган ерлардаги уруғ яна бир неча кундан кейин текис униб чиқади. Биз қанчалик экишни тез тамомласак, ўсимлик шунча барвақт ривожланиб, ҳосилга киришини яхши тушунамиз. Деҳқонларимиз ўртасида КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қарорлари ишлаб чиқилгач, меҳнат интизоми яна ҳам мустаҳкамланди, иш унуми ошди.

А. ЭРГАШЕВ.

ЖАДАЛ СУРЪАТ БИЛАН

Гектар бошига пландаги 27 центнер ўрнига 30 центнердан «оқ олтин» етиштириш мажбуриятини олган Янгийўл районидаги Назарали Ниёзов номли колхоз пахтакорлари шу кунларда жадал суръат билан чигит экмоқдалар. Мавсумга ҳаммадан ҳам пухтароқ ҳозирлик кўрилган илғор звеноларда эса экиш ишлари тугалланди. Шерали Йўлдошев, Каримжон Ёрматов ва Раҳмонали Мавлонов ўртоқлар бошчилик қилаётган комплекс механизациялашган звеноларнинг деҳқонлари ўзларига қарашли майдонларнинг ҳаммасига сифатли қилиб чигит экиб бўлдилар. Улар дастлаб уруғ қадаган ерларда эрта-индин ям-яшил квадратлар ҳосил бўлади.

Колхознинг бошқа звеноларида ҳам иш уюшқоқлик билан бажарилаяпти. Эрта-индин хўжаликнинг ҳамма участкаларида чигит экиш тугалланади.

Э. ТЎЛАГАНОВ,
М. УСМОНОВА.

АҲДИ БОРНИНГ БАХТИ БОР

— Халқимиз «Аҳди борнинг бахти бор» деб бежиз айтмаган, — дейди 3-«Далварзин» совхози комплекс механизациялашган звеносининг бошлиғи ўртоқ Б. Бўронбоев, — бизнинг пахтакорларимиз ҳар йили ҳам «оқ олтин»дан мўл ҳосил етиштиришга аҳд қиладилар. Олтин кузга бориб шу аҳдларининг устидан чиқадилар ва ўз бахтларини топадилар. Звеномиз деҳқонларининг бу йилги аҳди янада юксак: гектар бошига пландаги 20 центнер ўрнига 30 центнердан хирмон кўтариш.

Бу азаматлар ўз аҳдларига вафо қиладиганлардан. Ҳозир улар меҳнат қилаётган далага борсангиз, қизғин иш устидан чиқасиз. Звено бошлиғи Боймурод аканинг ўзи экиш агрегатини моҳирлик билан бошқариб ҳамма майдонларга чигитни сифатли қилиб экиб бўлди. Пахтакорлар чигитни ернинг ўз намига бир текис ундириб олиш учун зарур чораларни кўрмоқдалар.

Шунингдек, совхознинг С. Қўзибоев, Э. Душабоев, Ж. Эшонқулов сингари ўртоқлар раҳбарлик қилаётган участкаларида ҳам экиш кампанияси муваффақиятли якунланмоқда.

А. ЭГАМҚУЛОВ.

МАШЪАЛ ХЎЖАЛИКДА

Калинин районидаги «Ленинизм» колхозида ҳар йили деҳқончилик пухта тузилган режа билан олиб борилади. Кузги шудгор кечиктирилмайди. Далага маҳаллий ўғит ташиш, сув равон оқсин учун ариқ-зовурларни тозалаш, ҳаммадан муҳими экиш агрегатларини мавсумга пухта тайёрлаш белгиланган муддатларда бажарилади.

Бу йил колхоз 1240 гектар ерга чигит экишни планлаштирганди. Тупроқ етилиши билан далаларда машиналар гуриллай бошлади. Карталар текисланди, вақтида бороналанди, чизелланди. Натижа яхши бўлди. Тупроқда етарли ҳарорат пайдо бўлиши билан механизаторлар рулга ўтиришди, сеялкачилар вазифаларини пухта адо этишабошлашди.

Бир ҳафта. Катта бир хўжаликнинг чигит экиб бўлиши учун бу қисқа вақт. Ваҳоланки, ҳеч қандай шошма-шошарликка, чигит экишда бракка йўл қўйилмасдан шу қисқа давр ичида барча майдонларга уруғ ташлаб бўлинди.

Биз машъал хўжаликнинг пешқадамлари — Деҳқонбой Тенгизбоев, Нажот Ғозиев ўртоқлар бошлиқ комплекс механизациялашган звенолар далаларида бўлдик. Бу звеноларда чигит экиш қўшни бригада ва звеноларга қараганда барвақтроқ тугалланган экан. Уларнинг фурсатни қўлдан бой бермай ғўза парваришига тайёргарлик кўраётганликлари бизни хурсанд қилди. Деҳқонбой Тенгизбоев, Нажот Ғозиев ўртоқлар зарур иш билан банд эканлар. Хўш бу қандай иш?

— Бугун — эрта чигит ниш уриб қолади, — дейди Деҳқонбой ака, — ҳа демай далаларимизни яшил квадратлар қоплайди. Фурсатни қўлдан бой бермайлик, деяпмиз. Универсалларимизга культиваторларни тиркаб, ғўза қатор ораларини юмшатишга шай бўлиб турайлик, деяпмиз.

Машъал хўжаликнинг миришкор деҳқонлари ўтган йили ҳам барча дала ишларини қулай агротехника муддатларида сифатли ўтказиб, катта муваффақиятларга эришган эдилар. Улар пахта тайёрлаш давлат планини анча ошириб бажарган эдилар. Бу йилги қилинаётган астойдил ҳаракат ҳам кузги катта хирмондан дарак бермоқда. КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларини изчиллик билан амалга ошириш учун курашаётган бу хўжаликнинг деҳқонлари ҳар гектар ердан олинадиган ҳосилни камида 30 центнерга етказиш йўлида ана шундай кураш олиб бормоқдалар.

Суратларда: (чапда) колхознинг комплекс механизациялашган звено бошлиқларидан Мелибой Бегалиев ва Камол Даутов ўртоқлар. (Ўнгда) Колхозда чигит экишни биринчи бўлиб тамомлаган звено бошлиғи ўртоқ Деҳқонбой Тенгизбоев ўз агрегатига культивация тиркамоқда.

У. ЖОНГИТОВ.
Ф. ЛУТФУЛЛАЕВ фотолари.

ЗВЕНО ОДИМИ

...Ҳозиргина тюпкочилар семинаридан қайтган Ҳидой ака шошилганича колхоз идорасига кириб борди. Колхоз раҳбарлари шу ерда экан. Кўнглидаги ҳамма гапларни бафуржа ўртага тўкиб солди. Унинг сўзларини диққат билан тинглашди. Ташаббусини маъқуллашди. Шундай қилиб 1964 йилнинг бошларида «Полярная звезда» колхозида Х. Тошматов бошлиқ комплекс механизациялашган звено ташкил этилди. Звено аъзолари ўтган мавсумда ғайрат кўрсатиб ишлаб, йилни катта муваффақиятлар билан якунладилар. Бунда қудратли техника звено деҳқонларига ҳақиқий мададкор бўлди.

Мана ўша воқеага ҳам бир йилдан ошяпти. Янги деҳқончилик йилининг баҳори борлиққа сеп ёйди Ҳидой акани дала бошида учратдик. У чигит экилган карталарга тикилиб, ўй сурарди. Қиёфасидан тупроғи бўрсиб ётган гектарларнинг қанчадан ҳосил беришини чамаларди назаримизда.

1963 йили мана шу карталар Эргаш Бўтаев бригадасига қарар эди. Ўшанда ҳосилдорлик гектарига аранг 25 центнерданга етарди. Пахтанинг таннархи ҳам юқори эди. Ҳар центнер пахтанинг таннархи 25 сўмга тўғри келарди. Ҳар меҳнат кунига 1 сўм 70 тийиндан ҳақ тақсимланарди. Ўтган йили шу бригаданинг 50 гектар ери Х. Тошматов бошлиқ тюпкочи звенога ажратиб берилди. 8 кишидан иборат коллектив жонбозлик кўрсатиб ишлаб, гектаридан 32 центнердан «оқ олтин» ҳосили кўтарди. Ватанга 135 тонна ўрнига 165 тонна дурдона туҳфа этилди. Бир центнер пахтанинг таннархи бир йил ичида қарийб 15 сўмга арзонлашди. Колхозчиларнинг меҳнат кунларига 2 сўм 40 тийиндан пул тақсимланди.

Звено миришкорлари етти йилликнинг сўнгги йилида майдонлардан янада баракали ҳосил кўтариш учун кураш олиб боришяпти. Улар кўклам экиш кампаниясига пухта тараддуд кўриб қўйдилар. 50 гектар ер эрта сифатли борона қилинди, текисланди. Далалардан бегона ўт илдизлари териб олинди. Экиш билан ва парвариш вақтида ерларга солиш учун 22,5 тонна азот тайёрлаб қўйилди. Ариқ-зовурлар тўла қўлдан чиқарилди.

Бу йил ҳамма майдонларга чигит янтарь кислотаси билан дорилаб экилди.

— Областимиз пахтакорлари бу йил она-Ватанга 315 минг тонна пахта топшириш учун курашмоқдалар. Бу улкан курашга звеномиз аъзолари ҳам ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшадилар,— дейди звено бошлиғи Х. Тошматов, — мавсумда давлатга 185 тонна яъни гектарига 35 центнердан «оқ олтин» сотиш мажбуриятини олганмиз. Буни амалга ошириш учун катта меҳнат талаб қилинади. Шуни яхши билиб ҳозирдан ишни тўғри ва пухта ташкил этяпмиз.

И. ЮСУПОВ,
Юқори Чирчиқ.

КПСС ва Совет ҳукумати раҳбарларининг Монголия Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегацияси билан музокаралари бошланди

13 апрелда Кремлда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Совет ҳукумати раҳбарларининг Монголия Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегацияси билан музокаралари бошланди.

Музокараларда совет томонидан КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС ва Совет давлатининг бошқа раҳбар арбоблари қатнашмоқдалар.

Музокараларда монгол томонидан Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Ю. Цеденбал, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Д. Моломжамц ва делегациянинг бошқа аъзолари қатнашмоқдалар.

(ТАСС).

ТАЪЗИЯ ТЕЛЕГРАММАСИ

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети Хитой Компартиясининг Марказий Комитетига ва Хитой Халқ Республикасининг давлат кенгашига телеграмма юбориб, Хитой Компартияси Марказий Комитети сиёсий бюросининг аъзоси, Хитой Халқ Республикаси Давлат кенгаши бош министрининг ўринбосари ўртоқ Кэ Цин-Шин вафот этганлиги муносабати билан ўзларининг самимий таъзияларини изҳор қилдилар. (ТАСС).

КОСМОС ДАВРИНИНГ БАҲОРИ

КРЕМЛДАГИ СЪЕЗДЛАР САРОЙИДА ТАНТАНАЛИ ЙИҒИЛИШ

Кўклам қуёшининг шуълалари планетамиздаги энг кенжа байрам—космонавтика кунини юртимизга шу билан тўртинчи марта олиб келмоқда. 12 апрелда москваликлар ва пойтахт меҳмонлари бу байрамни кремлдаги съездлар саройида тантанали мажлис ўтказиш билан нишонладилар. Партия ва ҳукумат раҳбарлари, СССР космонавт учувчилари, олимлар, ишлаб чиқариш илғорлари йиғилиш президиумида ўтирибдилар.

Мажлисни КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари Н. Г. Егоричев очиб, СССР Фанлар академиясининг президенти академик М. В. Келдишга сўз берди. Олим космик давр бошланганидан буён ўтган етти ярим йил ичида илм-фаннинг коинотни ўзлаштиришда қўлга киритган ютуқлари ҳақида гапиради.

Космосда ўтказилган тадқиқотлар одамни планеталар орасидаги фазода парвоз қилдириш имкониятларини ва бошқа планеталарга учиб бориш истиқболларини очиб қўйди.

Биринчи йўлдош учирилгандан кейин тўрт йил ҳам ўтмай туриб, деб таъкидлайди М. В. Келдиш, 1961 йил 12 апрелда Совет космонавт учувчиси Юрий Алексеевич Гагарин «Восток» йўлдош кемасида биринчи бўлиб космосга парвоз қилди. Унинг бу парвози космосни ўзлаштиришда галдаги жуда катта босқич бўлди.

Олим, А. А. Леоновнинг космик фазога чиққанлигини айтиб, бу ер атмосферасидан тепада ичида одам яшайдиган йўлдош обсерваториялар яратиш ишида қўлга киритилган жуда йирик ғалабадир, деди. СССР Фанлар академиясининг президенти бошқариладиган космик кемаларнинг парвозлари натижаларига муфассал тўхталди.

Пойтахт меҳнат гвардиясининг вакили Лихачев номли автомобиль заводининг фрезерчиси Д. С. Михайличенко олимларни, конструкторларни, ишчиларни, космос қаҳрамонларини умумхалқ байрами — космонавтика куни билан Москва меҳнаткашлари номидан қизғин табриклади.

Кремлдаги съездлар саройида ўтказилган тантанали мажлисда космонавт учувчилардан В. М. Комаров, П. И. Беляев, А. А. Леонов гапирдилар. Мажлис қатнашчилари уларни самимий кутиб олдилар.

Пойтахт санъат усталари космосни забт этаётган қаҳрамонлар шарафига катта концерт қўйиб бердилар.

Кечқурун Москва космонавтика кунини байрам салюти билан нишонлади. Умумхалқ байрамини нишонлаш учун иттифоқдош республикаларнинг пойтахтлари ва қаҳрамон шаҳарлар осмонида ранг-баранг мушаклар янгради.

(ТАСС).

ЁРҚИН УФҚЛАР

Мўйлаблари эндигина сабза уриб турган озғин, лекин чайир бу йигитни директор совуққина қабул қилди.

— Келинг йигитча, хизмат — деди у.

— Заводда ишласам, ҳунар орттирсам, — дегандим.

— Шундайми, — деди директор йигитга бошдан-оёқ тикилар экан, — лекин бу ерда иш анча оғир бўлади. Сиз эса ҳали ёш экансиз, қийналиб қолмасмикансиз. Тўғри, ҳунар мактабини битирганман деяпсиз, лекин ҳар ҳолда заводда ишлаш сиз учун анча...

— Кечирасиз, ўртоқ директор, — деди дадиллик билан Умар, бизга завод иккинчи мактаб деб таълим беришган эди. Албатта, эплаб кетаман.

Йигитнинг ишонч билан айтган сўзлари директорга ёқиб қолди.

Ана шу воқеага ҳам 12 йилча бўлибди. Завод ўша кезларда кичкинагина эди, пахта тозалаш корхоналари учун машиналар тайёрлаб чиқарилар эди. Умар дастлабки кунданоқ қуювчилик ҳунарини ўрганишга киришди. Кунлар кетидан кунлар ўтди. Умар ўз касбини пухта эгаллаб олиш учун қунт ва ихлос билан меҳнат қилди. У иккинчи—формовшчиклик ҳунарини ҳам орттирди.

Мастерлар дастлабки кезларда Умарга оддийгина деталларни ишлашни топширишар эди. Лекин Умар ўзи қилаётган ишдан кўнгли тўлмас, ҳатотки мен ҳам бошқаларга ўхшаб мураккаб деталларни ишлай олмасам деб ўйларди. Ўз мақсадини амалга ошириш учун қийинчиликларни дадиллик билан енгди. Уни Мансур Саидмамбетов, Сожали Сетняев каби илғор кишиларга бириктиб қўйдилар. Умарга улар фармовшчиклик касбининг «икир-чикир»ларини ҳеч бир эринмай ўргатишди.

Шу орада Умар Совет Армияси сафига чақирилди. У шижоаткор солдат сифатида Совет Армияси сафида ҳам ўзининг тинимчимаслиги, зийраклиги, ватанпарварлиги, масъулиятни ҳис қилиши билан тез орада обрў қозонди. Ташаббускор ва актив жамоатчи Умар Турғунбоевни партия сафига қабул қилишди. Коммунист Турғунбоев янада сезгирлик билан армия хизматини ўтай бошлади.

Умар армия хизматини ўтаб, яна жонажон заводига келди. Ўзи ишлаган цехда бўлди, эски қадрдонлари билан суҳбатлашди. Бу ерда ўзгариш катта эди. Баъзи цехлар бутунлай қайта қурилган, янги-янги цехлар қад кўтарган эди. Заводнинг номи ҳам ўзгариб кетибди. корхона дарвозасидан «Ташавтомаш» маркаси билан чиқиб келаётган машиналарнинг кети узилмайди.

Умар машина қисмлари тайёрланадиган ва ишланадиган 15-цехга кириб ишлашга қарор қилди. Цех бошлиғи Николай Иванович Бризгалов уни қучоқ очиб кутиб олди. Ишлаб чиқаришнинг пешқадам командири, обрўли коммунист, меҳрибон раҳбар Николай Иванович Умарга катта ва масъулиятли вазифани топширар экан, унга алоҳида эътибор берди. Маслаҳатларини аямади.

— Ҳунар орттирсанг кам бўлмайсан ука, — деди у. — Биламан, иккита ҳунар эгасисан. Лекин пайвандчилик касбини ҳам пухта эгаллаб олсанг ёмон бўлмайди.

Умар устозининг бир сўзини икки қилмади. Айтган гапларига, маслаҳатларига диққат билан қулоқ солди. Мана, ҳозир у корхонанинг энг илғор пайвандчиси сифатида ҳам ҳурмат қозонган. Риза Умаров, Николай Холюзов каби уста пайвандчилардан қолишмайди. Зотан, изланиш, ўрганиш ўз маҳоратини ва малакасини тинмай ошира бориш, коллектив шарафи учун ҳормай-толмай меҳнат қилиш коммунистнинг энг олий бурчи ва фазилати эмасми!

Ҳалол ва фидокорона меҳнат катта обрў келтирди. Коммунистлар Умар Турғунбоевни корхона партия бюроси составига киритишди. Умар бюро аъзоси сифатида ҳам ғамхўрлиги, принципиал ва камтарлиги билан ажралиб туради.

Етти йилликнинг сўнгги йилида Умарнинг ҳаётида яна бир қувончли воқеа рўй берди. Партия ва ҳукуматимиз унинг ҳалол хизматларини муносиб тақдирлади. «Шавкатли меҳнати учун» медали билан мукофотланганлиги ҳақидаги хабар корхонага тез тарқалди. Бутун коллектив уни чин юракдан табриклади. Шунда Умар: «менга берилган бу юксак мукофот, сизларнинг хизматингиз эвазидир», деди. Айниқса, Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланган цех бошлиғи ўртоқ Бризгаловга чуқур миннатдорчилик билдирди.

— Мени бу олий мукофотга сазовор бўлишимда сизнинг ҳам ҳиссангиз каттадир, — деди.

Н. ТОЖИБОЕВ.

Пойтахтимиздаги Окург офицерлар уйида СССР ва социалистик мамлакатларнинг вақтли матбуоти виставкаси очилди. Бу кўчма виставкада Совет Иттифоқи ва социалистик мамлакатларда нашр этиладиган мингдан ортиқ номдаги газета ва журналлардан нусхалар қўйилган.

Суратда: виставка залида.

М. Тўйчиев фотоси.

МОДДИЙ МАНФААТДОРЛИК

В. И. Лениннинг қатор асарларида социализм даврида меҳнаткашлар моддий манфаатдорлиги принципи ҳамда бу принципни меҳнатда маънавий стимуллар билан уйғун ҳолда қўшиб олиб бориш зарурлиги тўғрисидаги масала илмий равишда асослаб берилди.

Буюк доҳи раҳбарлигида партия ва совет давлати социалистик экономика яратишнинг дастлабки йилларида омманинг меҳнат активлигини моддий ҳамда маънавий жиҳатдан рағбатлантиришнинг турли формаларини амалга ошириш соҳасида катта ишлар қилдилар. СССРда социализм қуришнинг бутун тажрибаси моддий манфаатдорлик ленинча принципининг тўғрилигини тасдиқлади. Сталин шахсига сиғиниш ва унинг зарарли оқибатлари тугатилиши натижасида моддий манфаатдорлик принципи тикланди ҳамда КПССнинг XX, XXI, XXII съездларида, КПСС Программасида ва партия Марказий Комитетининг 1964 йил октябрь ва ноябрь Пленумларида у назарий жиҳатдан янада ривожлантирилди.

КПСС Программасида мамлакатимизда коммунизм қуришнинг кенг истиқболи белгилаб берилган. Партиямиз оммани мазкур Программани амалга ошириш учун сафарбар қилар экан, коммунизм қурилиши моддий манфаатдорлик принципига таяниши лозим, деган ленинча қоидага асосланмоқда.

Социализмда шахснинг моддий жиҳатдан манфаатдорлиги капитализмга хос бўлган бойлик кетидан қувиш билан ҳеч қандай алоқаси йўқ. Социалистик моддий манфаатдорлик принципи ижтимоий ишлаб чиқариш суръатлари ҳамда жамиятимиз аъзолари фаровонлигини оширишнинг қудратли омилидир. Бундай принцип ижтимоий ишлаб чиқаришни ривожлантираётган халқимизнинг капиталистик дунё билмайдиган куч-ғайрат ва ташаббускорлигини бунёдга келтирмоқда.

Янги экономикани яратишнинг амалий тажрибасини умумлаштириб, Ленин социализмни бевосита энтузиазм билан эмас, балки буюк революция вужудга келтирган энтузиазм ёрдамида, шахсий қизиқиш асосида — шахсий манфаатдорлик асосида, хўжалик ҳисоби асосида қуриш ва ўн миллионлаб кишиларни коммунизмга олиб бориш мумкин, шахсий манфаатдорлик эса ишлаб чиқаришни юксалтириш; биз учун эса қандай қилиб бўлмасин ишлаб чиқаришни ошириш зарур, деб уқтирган эди. Ҳақиқатан ҳам социализмда шахсий манфаатдорлик оммавий революцион энтузиазми билан қўшилган ҳолдагина чинакам қудратли кучга айланади.

Бизнинг жамиятимизда моддий манфаатдорлик принципи меҳнат унумдорлигини ошириш, меҳнаткашлар маданий ва техник даражаси ҳамда фан ва техникани ривожлантириш, кишилар онгида социалистик онгли интизом ва меҳнатга коммунистик муносабатда бўлишни шакллантиришнинг муҳим стимулларидан биридир. У ходимларнинг ўз билими ва малакасини оширишга, меҳнат усулларини яхшилаш, ишлаб чиқаришни ташкил этишдаги камчиликларни тугатиш ва ҳоказолар учун кенг йўл очиб беради. Бу принцип қанчалик кенг ва чуқур жорий этилса, меҳнат мусобақасида, ишлаб чиқариш технологияси ва меҳнатни ташкил қилишни такомиллаштиришда омманинг активлиги шунча юқори бўлади.

Кейинги йилларда партия ва ҳукуматимиз меҳнаткашлар, жумладан колхозчилар, моддий манфаатдорлигини ошириш бўйича қатор тадбирларни амалга оширдилар. 1963 йилда давлатга пахта топшириш нархларининг оширилиши муҳим аҳамиятга эга бўлди. Бунинг натижасида Ўзбекистон колхозлари худди шу йили харид нархларининг ошуви ҳисобига 170 миллион сўм қўшимча даромад олдилар. Бу миқдор республика коллектив хўжаликларининг пахтачиликдан оладиган жами пул даромадининг карийб 15,6 процентини ташкил қилади. Бу қўшимча даромаддан асосан колхозчилар иш ҳақини ошириш мақсадларида фойдаланилди. 1963 йилда бир одам куни учун иш ҳақи тўлаш 1962 йилга нисбатан 45 процент, умумий пул даромади эса 51 процент ошди.

Ҳамма нарса инсон учун, унинг бахт-саодати учун деган шиор КПСС нинг бутун ички ва ташқи сиёсатининг олий қонунидир. Совет кишилари ўз меҳнат даромадларига қўшимча равишда ижтимоий фондлар ҳисобидан бўладиган моддий ва маданий неъматлардан тобора кўпроқ фойдаланаётирлар. Ўтган йили аҳолига ижтимоий фондлари ҳисобидан бериладиган нафака, пенсия ва бошқа имтиёзлар 36,6 миллиард сўмга етди ва 1963 йилга нисбатан 6,7 процент кўпайди. Бепул ўқитиш ва медицина хизмати кўрсатиш, беморлик вақтида ҳақ тўлаш, ҳомиладорлик ва туққандан кейинги отпускалар ҳамда одатдаги отпускаларга ҳақ тўлаш, кўп болали ва ёлғиз оналарга нафақа бериш, пенсиялар тўлаш, шунингдек бошқа тўлов ва имтиёзлар бизда ижтимоий фондлар ҳисобига таъминланмоқда.

Социализмда ишчи қанчалик юқори меҳнат унумига эришса, у шунча кўп иш ҳақи олади. В. И. Ленин моддий манфаатдорлик принципининг ишлаб чиқаришдаги активлик ва ташаббускорликни рағбатлантиришнинг муҳим фактори сифатидаги ролига баҳо бериб, шундай ёзган эди: «Зарбдорлик — афзал кўришдир, афзалликка яраша таъминот бўлмаса, бу афзал кўришнинг қадри бўлмайди... Зарбдорчиликда афзал кўриш — истеъмолда ҳам афзал кўриш демакдир. Шундай бўлмас экан, зарбдорчилик — қуруқ хаёл, бемаза гап бўлиб қолади, бизлар бўлсак ҳар ҳолда материалистмиз-ку (Асарлар, 32-том, 12 бет).

В. И. ЛЕНИН КУНЛАРИ ОЛДИДАН

В. И. Ленин меҳнатга қараб ҳақ тўлаш принципини ривожлантириш ва такомиллаштириш йўлларини ҳам кўрсатиб берди. Ҳозирги вақтда доҳийнинг бу кўрсатмалари бўйича жумладан, колхозларда меҳнатга гарантияланган иш ҳақи тўлашга ўтиш жорий этиляпти. Республикамиз колхозларининг 86 процентидан кўпроғида меҳнатга бевосита пул билан ҳақ тўлашга ўтилган. Кўпчилик қишлоқ хўжалик артелларида тракторчилар, машинистлар, раҳбар ходим ва мутахассисларга тўланаётган иш ҳақи совхоз ишчилари олаётган ставка ва окладлар даражасига тенглашди.

Кўпчилик колхозлар тажрибаси моддий манфаатдорлик ўсаётган жойда хўжаликнинг тез қолоқликдан чиқиши ва экономиканинг мустаҳкамланиши учун кенг имкониятлар очилаётганини тасдиқламоқда. Масалан, 2-«Оққўрғон» совхозида В. Тюпко бригадаси ишни нарядсиз система бўйича янгичасига ташкил қилиб, ўтган йили 23 звено тузди. Уларнинг ҳар бирида технология картаси бўлиб, хўжалик ҳисоби бўйича шартнома тузилди. Бу карта звено учун ўзига хос йиллик наряд бўлиб, пахта етиштириш бўйича ҳамма ишлар шу наряд бўйича амалга оширилди. Учинчи бўлимда звенодаги ҳар бир ишчига 6,5 гектар ер тўғри келиб, ҳосилдорлик план бўйича 22,95 центнер қилиб белгиланди. Йил охирида эса амалдаги ҳосилдорлик 23,7 центнерни ташкил этди. Ҳосилнинг 90 проценти машинада териб олинди. Звенонинг ҳар бир аъзоси 15,3 тоннадан пахта етиштирди. Натижада звено аъзолари йил охирида асосий иш ҳақидан ташқари қўшимча ҳақ олдилар. Демак, ҳақ тўлашнинг аккорд-мукофотлаш системаси моддий манфаатдорликнинг ўсишига, шунингдек пахта ҳосилдорлигининг ошиши ҳамда таннархининг камайишига олиб келди.

Республика пахтакорларининг 1965 йил қурултойида Тошкент областидаги колхоз ва совхозларнинг хўжалик ҳисобига ўтган ва комплекс механизациялашган звеноларни ташкил қилиш соҳасидаги тажрибаси диққатга сазовор эканлиги айтиб ўтилди. Бундай звеноларда меҳнатга нарядсиз аккорд -мукофотлаш системасининг қўлланилиши туфайли пахта таннархи анча пасайиб, иш ҳақи бутун хўжаликдаги ўртача иш ҳақидан анча юқори бўлди.

Умуман, ўтган йили республикада барча областлар пахта тайёрлаш планини ошириб бажардилар; 431 колхоз ва 20 совхоз гектаридан 25 ва ундан ортиқ центнер, 143 хўжалик эса 30 центнердан ортиқ пахта етиштирди. Бунда моддий манфаатдорлик ва механизаторлар иш маҳоратининг такомиллашуви туфайли меҳнат интизоми ва иш маданияти анча юқори бўлди.

Коммунизм қурилиши кенг авж олдирилган даврда моддий манфаатдорлик принципининг янада ривожлантирилиши меҳнатга коммунистик муносабатда бўлишни шакллантириш ҳамда коммунистик ахлоқнинг қарор топиши учун энг муҳим шарт ҳисобланади. Меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш «ишламаган тишламайди» деган социалистик принципнинг амалга оширилишини кўзда тутади. Маълумки Ленин бу принципни социализмнинг узил-кесил ғалаба қилиши билан боғлаган эди. «Ишламаган-тишламайди», «Ҳар кимдан қобилиятига яраша, ҳар кимга меҳнатига яраша» деган принципларнинг изчил амалга оширилиши коммунизм қурилиши кенг авж олдирилган даврдаги қонуний ва зарурий принциплардир.

КПСС Марказий Комитети асосан кам ва ўртача иш ҳақи оладиган кишиларнинг иш ҳақларини ошириш ҳисобига меҳнатга ҳақ тўлашни тенглаштириш сиёсатини мақсадга мувофиқ равишда изчил амалга оширяпти. Иш ҳақи тўлашнинг турли формалари, шунингдек мукофотлаш системалари бўйича конкрет равишда амалга оширилаётган ленинча моддий манфаатдорлик принципи янада ривожлантирилмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг шу йил март ойида бўлиб ўтган Пленуми колхоз ва совхозларни, шунингдек қишлоқ хўжалик ходимларини моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантириш масаласини қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини юксалтиришнинг муҳим шартларидан бири қилиб қўйди. Шунингдек Пленумда бу йилги ҳосилдан бошлаб буғдой, жавдар ва бошқа баъзи бир дон экинларининг асосий харид нархларини, совхозлар учун эса кунгабоқарнинг харид нархларини ҳам ошириш тўғрисида таклиф киритилди, сирғанма нархлар деб аталган нархлар бекор қилинди. Колхоз ва совхозларни қатъий пландан ташқари маҳсулот сотишга рағбатлантириш мақсадида буғдой ва жавдарга асосий харид нархига қўшимча равишда 50 процент устама нарх белгилаб қўйиш таклиф қилинди. Иқтисодий заиф колхозларнинг аҳволини биринчи навбатда енгиллаштирмоқ ва уларга нормал ишлаш имкониятини бермоқ учун колхозлар зиммасидаги давлат қарзларини олиб ташлаш мумкин, деб ҳисобланилди. Пленумда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш билан ва чорвачиликда бевосита шуғулланаётган ва энг юқори натижаларга эришган колхозчилар ва совхоз ходимларини моддий рағбатлантириш масалаларини ўрганиб чиқиш лозимлиги уқтирилди. Пленум қарорлари социализмда моддий манфаатдорлик тўғрисидаги Ленин кўрсатмаларига партиямиз қатъий амал қилаётганини яққол кўрсатиб турипти.

Жамиятнинг коммунизмга қараб боришида меҳнатнинг характери ҳам ўзгариб боради. Социалистик хўжаликни юритиш тажрибаси моддий ва маънавий стимулларнинг уйғунлиги, уларнинг ўзаро ривожланиши ва бойитилиши социалистик меҳнатнинг коммунистик меҳнатга ўсиб ўтиши учун кенг истиқболлар очишини кўрсатди. Буни коммунистик меҳнат учун бошланган оммавий ҳаракатда яққол кўриш мумкин. Шунинг учун ҳам партия ва давлатимиз моддий ва маънавий стимулларни уйғун ҳолда бирга қўшиб олиб боришга доимо катта эътибор бериб келаётирлар. Бу пировардида коммунистик меҳнат ғалабасига олиб келади.

Р. НОРЖИГИТОВ,
тарих фанлари кандидати.

БИЗНИНГ МАШИНАЛАРИМИЗ

«Таштекстильмаш» заводи маркаси босилган агрегатларни чет элларда яхши билишади. Ҳозир 300 дан ортиқ мамлакатдан корхона адресига хатлар келиб турибди. Заказчилар завод маъмуриятидан тўқимачилик саноатида қўлланиладиган йигирув, арқоқлаш, ойна толасини қайта ишловчи машиналар юборишни сўрашаяпти. Машинасозлар ҳам улар заказини кўнгилдагидек бажариш, сифатли агрегатлар етказиб бериш учун ўз куч ва билимларини аямаяптилар.

Ҳар томонлама мукаммал, сифатли ва унумли машиналар ишлаб чиқаришда «Таштекстильмаш» заводи Пенза шаҳридаги тўқимачилик машинасозлиги заводи билан ўзаро ҳамкорлик қиляпти. Яқинда тошкентлик машинасозлар Пензадаги ўз ҳамкасбларига П-66-5М-1 йигирув агрегатининг такомиллашган технологик чертёжини юбордилар. Пензада бу агрегатни тайёрлаш технологияси пухта ўрганиб олинди. Пензадан эса, Тошкентга агрегатларнинг айрим деталь ва узелларининг янги нусхалари юборилиб турибди.

Тошкентда тайёрланаётган тўқимачилик машиналари Англия, Франция, Аргентина, Япония каби кўплаб мамлакатларда ташкил этилган саноат виставкаларида қатнашиб, юқори баҳо олди. Бу халқаро ярмаркаларда намойиш қилинган ПК-100 йигирув-пишитув машинаси чет элликларни айниқса қойил қолдирди. Чех инженери Качинек виставкадан олган ўз таассуротларини мана шундай баён этади: «Мен кўп йиллардан бери тўқимачилик саноати машиналари бўйича конструктор бўлиб ишлайман. Сизнинг ПК-100 маркали агрегатингиз ўзининг сифатли конструкцияси билан мени қойил қолдирди». Бундай мақтовлар бошқа мамлакатлар мутахассислари томонидан ҳам айтилган.

Ҳозирги кунда корхонада биринчи марта жунни қайта ишлайдиган ва жун билан штапель толасини аралаштириб тўқийдиган машиналарни серияли равишда ишлаб чиқариш технологияси ўзлаштириб олинди. Дастлабки шундай агрегатлар Иваново ва Фрунзе тўқимачилик комбинатлари учун жўнатилди.

Ю. ИГНАТОВ.

ЧОРВОҚ ГИДРОУЗЕЛИ ҚУРИЛИШИДА

Чорвоқ гидроузелининг қурувчилари янги объектда — гидравлик станциясида иш бошладилар. Қурилиш майдончасига кучли экскаваторлар келтирилди. Бу экскаваторлар котлован қазишга киришди.

Машиналар билан кўп миқдорда тупроқ қазиб чиқариши керак. Котлован жуда чуқур бўлиб, унга 25 қаватли бинони бемалол «сиғдириш» мумкин бўлади.

ГЭС биноси ичига ҳар бири 150 минг киловатт қувватли тўртта турбина ўрнатилади. Бундай йирик агрегатлар Ўзбекистонда ишлаб турган биронта гидравлик станциясида йўқ.

Сув турбиналарга умумий узунлиги бир ярим километрдан кўпроқ бўлган икки туннель орқали оқиб боради. Бу туннеллар тоғ бағрида қазилиб, ҳар бирининг диаметри тўққиз метр келади.

Туннелларга бетон ётқизилади. Тунеллнинг ГЭС биноси ёнидаги охирги қисмига пўлат листлар ётқизишга қарор қилинди. Пўлат ётқизиладиган бундай туннеллар мамлакатимизда биринчи марта барпо этилмоқда.

Кўпгина бошқа мураккаб техникавий вазифалар ҳам Чорвоқда биринчи марта ҳал қилинмоқда.

Чорвоқ ГЭСининг биринчи турбинасини 1967 йилда ишга тушириш кўзда тутилади.

(ЎзТАГ).

ГЎЗАЛ ВА КЎРКАМ

Қўш қанотли дарвоза очиқ турибди. Ичкари — цех. Ишчилар ўз станоклари ёнида. Агрегатлар гувуллайди. Цех бошлиғи ҳам шу ерда, Фуад Курмашевнинг кайфи чоғ. Ўз цехига боқиб ҳаваси ортаяпти. Икки томонига агрегатлар терилган йўлка чиннидек. Тувакдаги гуллар чамандек очилаяпти. Деразалардан қуёш ёғдуси тушиб турибди. Станок қисмлари кўзни толиқтирмайдиган ранглар билан бўялган, деворлар оқланган. Цех бошлиғи шуларга суқланиб боқади. Боқади-ю, ўша кунларни эслайди...

Фуад Аҳмедович завод кутубхонасида журналларни варақлаб ўтириб «Ишлаб чиқариш ва саноат эстетикаси» сарлавҳали материалга кўзи тушиб қолди. Унда ёзилишича Москва ва ленинградлик саноатчилар ўз цехларини хиёбонга айлантираётганмишлар. Рига заводларида ҳам меҳнат маданияти намунали йўлга қўйилибди. Нима учун биз бунга амал қилмаймиз, ўйлади ўзича Ф. Курмашев.

Эртаси кун ўз фикрини корхона маъмуриятига билдирди. Ҳаммага маъқул тушди унинг гапи. Дарҳол завод фондидан маблағ ажратилиб турли хил бўёқлар сотиб олинди. Ишчилар ишдан кейин ва бўш вақтларида ўз станоклари атрофини тартибга келтиришга киришдилар. Агрегатлар, трубалар турли ранглар билан бўяла бошлади. Деразалар олдида гуллар пайдо бўлди.

Илгари тайёрланган деталь станок ёнига, ёки тўғри келган ерга ташланаверар, тартибсиз бўлиб ётар эди. Ҳозир ҳар бир ишчи ёнида тайёр деталь учун махсус қути туради. Ишчи пешма-пеш станокдан чиқаётган деталини шу қути ичига терaверади. У тўлгач, ўрнига иккинчи шундай қути келтириб қўйилади. Ҳаммаёқ саришта, Деталлар сифати ҳам бузилмайди.

Цехда саноат эстетикаси жорий этилганидан бери ишга барака кириб қолди. План топшириқлари ойма-ой ортиғи билан адо этилаяпти. Кишилар кайфияти яхши. Фрезерчи Пиримхўжаев, пайвандловчи Хўжаев, токарлардан Қулмуҳамедов, Евсеев ўртоқлар цехда меҳнат маданиятини яна ҳам юксалтиришда, сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқаришда ўз ҳамкасбларига намуна бўлмоқдалар.

Ҳозирги кунда асбобсозлик цехи коллективи бошлаган ташаббус корхона бўйлаб қанот қоқмоқда. 1, 10 ва 11-цех меҳнаткашлари ҳам асбобсозлар изидан бориб катта-катта ишларни амалга ошираяптилар. Цехлар кўркамлашмоқда, корхона ҳовлисига гуллар, ниҳоллар ўтқазилмоқда. Ўзбекистон трактор-йиғув заводи коллективининг меҳнат маданиятини ошириш бўйича амалга ошираётган бу ишлари бошқаларга ўрнак бўлишга лойиқ.

М. НИЁЗБЕКОВА.

АТЕИСТИК СЕМИНАР

Тошкент область партия комитети агитация ва пропаганда бўлими, «Билим» жамияти Тошкент область ташкилоти билан ҳамкорликда ўтказган илмий атеизм пропагандистларининг область семинар-кенгаши тамом бўлди. Уч кун давом этган бу семинар-кенгашда жойларда атеистик пропаганда олиб борувчи лектор, пропагандист ва агитаторлар ҳамда «Билим» жамиятининг лекторлари қатнашиб, ўз тажрибаларини ўртоқлашдилар.

Тошкент область партия комитетининг лектори Т. Салоҳиддинов «Илмий-атеистик пропаганда ва атеист-лекторларнинг вазифалари» тўғрисида доклад қилди. Шунингдек, семинар қатнашчилари тошкентлик бир қанча олимларнинг лекция ва суҳбатларини тингладилар.

Семинар-кенгашда 150 дан ортиқ киши иштирок этди.

Ғ. ШОКИРОВ,
«Билим» жамияти Тошкент область ташкилотининг референти.

Капитал қурилиш— масалалар масаласи

ИНДУСТРЛАШ ИСТИҚБОЛИ

Қурилиш индустриясида ва бинокорлик материаллари саноатида техника тараққиётининг муҳимлигини ҳамма яхши тушунади. КПСС XXII съезди қарорларида бу алоҳида таъкидлаб ўтилди. Қурилишни индустрлаштиришнинг муҳим омилларидан бири йиғма темир-бетон конструкциялари ва деталларини кўпроқ ишлаб чиқариш ва қурилиш майдонини монтаж майдонига айлантиришдир.

Йиғма темир-бетон деталларини кенг ишлатиш натижасида металл ва ёғоч каби қимматли бинокорлик материаллари кўплаб тежаб қолинади, бинокорлик машина ва механизмлари қувватидан тўлароқ фойдаланилади, меҳнат унумдорлиги ошади, иш суръати тезлашади, қурилиш сифати яхшиланади. Унинг бундан бошқа афзалликлари ҳам кўп. Шунинг учун ҳам у қурилишдан яхлит темир-бетонни қисиб чиқармоқда, йиғма темир-бетондан янги-янги конструкция ва деталлар яратилмоқда. Уларни монтаж қилиш технологияси такомиллаштирилмоқда.

Сўнгги йилларда областимизда олиб борилаётган қурилиш ишларида йиғма темир-бетондан фойдаланиш кескин ортди. Уларни ишлаб чиқариш 20 баравардан зиёдроқ кўпайди. Тошкентдаги уйсозлик комбинати, Оҳангарондаги 5-темир-бетон буюмлари заводи, Чирчиқдаги Юмалоқ қурилиш материаллари ва конструкциялари комбинати кенгайтирилди. Тошкентдаги 1-темир-бетон буюмлари заводи реконструкция қилинмоқда, Қўйлиқ посёлкасидаги 2-темир-бетон буюмлари заводининг қуввати оширилмоқда.

Ўтган йилнинг охирига келиб областда бир миллион сўмлик қурилиш ва монтаж ишларини бажаришда йиғма темир-бетондан фойдаланиш кўрсаткичи 2600 кубометрга етди. Ҳали Ўрта Осиё республикаларининг бирор областида ҳам бундай юксак кўрсаткичга эришилмаган. Шу кунларда қурилиш индустрияси корхоналарида оғирлиги беш тоннагача бўлган пойдевор блоклари, саноат объектлари қуриш учун йиғма темир-бетон устунлар, узунлиги олти, тўққиз, ўн икки ва ўн саккиз метрли тўсинлар, ўн икки, ўн саккиз, йигирма тўрт ва ўттиз метр бўлган тўсин-фермалар, биноларнинг устини ёпиш учун мўлжалланган 6, 12 метрли йиғма темир-бетон плиталар, керамзитобетон ва ғовакбетондан ясалган девор панеллари, гидротехника иншоотлари ва йўл қурилиши учун мўлжалланган йиғма темир-бетон конструкциялар, турли диаметрдаги трубалар ҳамда ҳар хил йиғма темир-бетон деталлари кўплаб тайёрланмоқда.

Йиғма темир-бетон конструкциялари ишлаб чиқаришнинг ривожланганлиги натижасида кўпгина саноат объектларини бутун йиғма темир-бетон конструкцияларида монтаж қилиш имкони туғилмоқда. Жумладан, Тошкент шаҳрининг Сағбон кўчасида 159-қурилиш тресті 7-бошқармасининг бинокор ва монтажчилари қураётган ирригация машиналари бўйича Давлат махсус конструкторлик бюроси ва унинг ишлаб чиқариш корпуслари бутунлай йиғма темир-бетон конструкцияларидан монтаж қилинмоқда.

Эндиликда областимиздаги қурилиш индустрияси корхоналарини ихтисослаштириш масаласини тезроқ ҳал қилиш керак. **Чунки бундай буюмлар йирик корхоналарда замонавий техника ва такомиллаштирилган технология асосида тайёрланганда минглаб сўм маблағ иқтисод қилинади ва кўплаб ишчи кучи тежалади. Тажриба шуни кўрсатаяптики, ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва ишчи кучидан унумли фойдаланиш билан маҳсулот таннархини 15-40 процентгача арзонлаштириш мумкин экан.**

Шуниси таҳсинга сазоворки, қишлоқ хўжалиги қурилишида ҳам йиғма темир-бетон конструкциялардан фойдаланиш юзасидан қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Тошкентдаги 1-темир-бетон буюмлари заводи коллективи бу соҳада дастлабки қадамни қўйди. Тошкент экспериментал-механика заводи ходимлари билан ҳамкорликда қишлоқ қурилиши учун ИИ-10ж-1 каталогидаги ғовакли темир-бетон деталларини кўплаб ишлаб чиқарабошлади. Бу буюмни тайёрлаш ҳеч қандай қўшимча капитал маблағ сарфламай йўлга қўйилди.

Бу янги маҳсулотни тез ўзлаштиришда актив иштирок этганликлари учун 1-темир-бетон буюмлари ва экспериментал-механика заводи ишчилари ва инженер-техник ходимларидан бир группасига пул мукофотлари берилди.

Тошкент областида 1966-1970 йилларда йиғма темир-бетон конструкциялари ишлаб чиқариш янада ривожлантирилади. **Бу давр ичида Қўйлиқ посёлкасида йиллик қуввати 300 минг кубометр, Бекободда қуввати 100 минг кубометрли заводлар қурилади. Тошкентдаги 2-темир-бетон буюмлари заводининг қуввати 240 минг кубометрга, Оҳангарон заводининг қуввати 140 минг кубометрга етказилади. Силикат ва енгил тўлдирувчили бетонлардан фойдаланиб, йиғма темир-бетон деталлари ишлаб чиқариш анча кенгаяди.**

Қурилишда йиғма темир-бетонни кенг ишлатиш, йирик панелларни борган сари кўпроқ қўлланиш уй-жой биноларини ва саноат корхоналари қуриш бинокорликнинг индустриал даражасини янада ошириш, қурилиш майдонларини монтаж майдонларига айлантиришда ҳал қилувчи роль ўйнайди.

М. СУЛТОНОВ,
инженер-бинокор.

РАЦИОНАЛИЗАТОРЛАР

Завод ҳовлисида уюлиб ётган цилиндрлар «ЗИЛ—155», «ЗИЛ—158» ва «ПАЗ—652» маркадаги автомашиналарники. Энди улардан фойдаланиб бўлмайди. Ҳаммаси дарз кетган. Ташлаб юборишдан бошқа илож йўқ. Валерийнинг юраги ачишади. Бир-иккитасини қўлига олиб у ёқ-буёғини айлантириб кўради. Қанча зиён. Қани энди шулардан қайта фойдаланишнинг йўли топилса, хаёлидан ўтказади у.

Шу муаммони ҳал этишга ўзи киришди. Ишдан кейин қолиб турли хил тажрибалар ўтказди. Металл технологияси бўйича турли адабиётларни кўриб чиқди. Ниҳоят йўлини топди. Слесарь Валерий Шевченко таклифи асосида энди дарз кетган цилиндрлардан ҳам бемалол фойдаланилаяпти. Эски цилиндрлар янгидек хизмат қиляпти. В. Шевченко таклифи ҳар йили корхонанинг 1683 сўмлик маблағини иқтисод қилмоқда.

Тошкентдаги 2-авторемонт заводида Валерий каби жонкуярлар оз эмас. Рационализаторлар таклифи билан ҳозир тирсак вали ишлаб чиқариш технологияси ҳам анча такомиллашди. Янгилик ошуғлари ҳамон изланишда. 1965 йилнинг биринчи квартали давомида Д. Плядченко, К. Задорин, Б. Мельченко каби корхона рационализаторлари ва ихтирочиларидан ремонт сифатини ошириш, маҳсулот таннархини арзонлаштиришга қаратилган кўплаб таклифлар тушди. Ишлаб чиқаришга жорий этилган янгиликлар корхона учун 3600 сўм фойда келтирди.

Ш. ФОЗИЛОВ.

„ХАЛҚОБОД“ ЖАМОЛИ

Боғлар, боғлар, боғлар. Сойликларда, адрларда, йўл ва кўча чеккаларида ҳам боғлар. Ҳаммаёқ анвойи хил гуллардан либос кийган. Қизлар, йигитлар гул каби очилишиб, далаларни, боғларни тўлдиришиб ишлашмоқда. Тракторчи йигитлар чеккасида гул, гул қайчи тутган отахонлар чеккасида гул, шойи-атлас кўйнак кийган қиз-жувонлар чеккасида гул, офтоб-чувоқда кўрпа қавиётган кампирлар чеккасида гул...

Кўчаларга, боғларга гулдан поёндоз тўшалган — эртаги мева дарахтлари гулини тўккан. Ҳаммаёқда гуллар чамани, гул ҳиди...

Кўк гумбазида нур сочиб турган қуёш гул боғларга яна ҳам файз киритиб юборган. Дарахт новдаларидаги ғунчалар қуёш нурига интилади, қуёш нури эса ғунчани силаб-сийпайди. Ғунча аста-секин очилади, қуёш ундан бўса олади. Ғунча шунда қаҳ-қаҳ уради, қуёш нури эса ипак сочларини тараб атрофга севинчини сочади. Ғунча тугунчага айланади, қуёш нури эса фарзанд кўрдим деб, уни бағрига босади. Фарзанд — ғунчанинг тугунчаси улғаяди, баданига сув югуради. Унга аста-секин маза киради. Кечаги чигитдек тугунча, ғўра ранг олади, инсон кўзига олтин тусда кўринади. Одам боласи унга қўл чўзади, кечаги тугунча, ғунча, бугунги олтин тусли табиат меваси инсон кафтиға тушади. Одам боласининг кўзлари қувнаб уни дастурхонга қўяди. Дўстлар келади, танаввул қилишади. Улар мевани мақтайдилар, лаззат олганларини бир-бирларига изҳор қиладилар. Буни қуёш кўкда туриб кузатади. Унинг севинчи ичига сиғмайди: инсоният мендан хурсанд бўлди, миннатдор бўлди, дея коинотда қаҳ-қаҳа уради, чапак чалади.

Шу сабабдан қуёш ҳамиша ер юзига кулиб боқармиш...

Қуёш соҳилига одам боласи ҳам кўчган. У чўлларни экинзорга айлантирсам, дейди, сой-адрларни боққа... У шу мақсадда эртадан кечгача уринади, меҳнат қилади. Эккан уруғи ниш уриб униб чиқса, ўтқазган кўчати куртак ёзиб шохласа бола-чақаси билан қувончга тўлади. Экин ҳосилини, дарахт мевасини тезроқ дастурхонга қўйсам, кўпчилик билан баҳам кўрсам деб қишлик-қировли кунларда, баҳор тонготарида, саратон жазирамасида, куз изғиринида елиб-югурса ҳам, кунни-тунга, тунни-кунга улаб меҳнат қилса ҳам чарчамайди.

Сою-адрлардаги боғларда — кечагина колхозларнинг қир участкаси деб аталувчи жойларда барпо этилган бўстонда айланиб юрарканмиз, шулар тўғрисида ўйлардик. Ахир бу ерлар яқингинада баланд-баланд тепалар бўлиб баҳорикор ғалла далалари эди. Мана ҳозир шу тепаликлар у ёққа, бу ёққа сурилиб текисланибди, неча-неча йиллардан бери гердайиб инсонга бўйсунмай ётган бу тепалар, мана энди паст бўлиб бўйин эгибди. Бултур, ундан олдинги йилларда ўтқазилган кўчатлар бу йил баъзилари чамандек гуллабди, баъзилари эса нишонага тиш ёрибди. Бу йилги кўчатлар эса янги тупроқ ёққан бўлса керак барг ёзиб қолишибди.

Эртадан-кечгача боғ айлансангиз ҳам поёнига етолмайсиз. Олмазор, ўриксор, шофтолизор, анорзор, анжирзор, узумзор... Гилос боғлари, олча боғлари, хурмо боғлари бор бу ерда. Кириб бўстонни кездим, деган ашула аслида шу ерларга мансуб...

Олма шохларини қайчилаётган кекса боғбон Абдуллажон Бадалбоевнинг гапи ёдимда қолди.

— Отанг қабрига мармартош қўйма, отанг номига бағишлаб боғ қил, — деди у. Боғ қилган киши баҳо олади...

Отаси номига бағишлаб, ўз номини абадийлаб боғ барпо этаётганлар билан, яъни ёшлар, кексалар, эркаклар, аёллар билан суҳбатлашдик. Улар «ўзимиз эккан кўчатимиз кўкарган сари, бизнинг кўнглимиз ҳам кўкаряпти», дейдилар. Шу ўйсиндан бўлса керак, янги боғлар эски сойларни, адрларни босиб бормоқда. Ўтган йили кузда пахта терими кунларида (бу ердаги ёш боғлар орасида пахта, сабзавот, полиз экинлари ҳосили етиштирилади) келганимизда катта йўл ёқасидаги тоғдек салобатли баланд қўштепани кўрсатишган, «баҳорда бу ерларни ҳам боғ қиламиз», дейишган эди. Ҳозирги вақтда одам пастдаги дарёни тепага бураман, деса ҳеч ажабланадиган ери йўқ, у бу ишни албатта қилади. Мана ўша кузда кўрган тепа суриб текисланибди, катта-катта кўчатлар махсус машиналарда кўчириб олиниб, шу жойларда боғ барпо этилибди.

Ядағай тепа икки-уч кунда боғ бўлибди, қолибди.

— Кўчатни уйқусида босиш керак, — дейди боягги отахон, — март ойида экилган кўчат бехато кўкаради. Қўштепа устига қилинган боғ ўртасига катта ҳовуз кавланиб тўрт бурчагига чинор, йўлкачалар чиқарилиб, уларнинг чеккасига сада, арча кўчатлари экилибди.

— Бу ер истироҳат боғи бўлади, — дейишди.

— Одамларга мева етказиб берамиз, мева етказиб берганда ҳам мўл-кўл, дастурхонлари тўладиган, бола-чақалари билан яйраб, мириқиб ейдиган даражада мўл-кўл қилиб берамиз, — дейди бу ерларда боғу-бўстон яратаётганлар. Ҳозир мевазор, узумзорлар майдони олти минг гектардан ошиб кетибди. Шунинг ярмидан кўпи бу йил ҳосил беради. Бундай пайтда рақамларни гапиртирсак, тушунарлироқ бўлади:

1500 тонна мева етиштирилади. 2850 тонна узум олинади. 1050 тонна полиз экинлари маҳсулоти тайёрланади.

Комбинат боғларида етиштирилган меванинг икки тоннаси бир машинага солинса унда 750 та машина керак бўларкан. Ҳар бир машина беш метрдан жойни эгалласа, биласизми, карвоннинг узунлиги қаерга боради. «Халқобод» комбинатидан мева, узум, қовун-тарвуз юклаган карвоннинг боши Тошкентга етиб келганда, охирги машинага комбинат боғларида мева-чева ортилаётган бўлади

Боғлар орасида пахта, сабзавот етиштирилмоқда. Бу йил давлат 3600 тонна пахта, 3300 тонна сабзавот ҳосили олади бу ерлик азаматлардан!

Катта-кичикнинг, эру-аёлнинг фикри-зикри янги боғ қилиш, мевани кўпайтириш билан банд бўлганлиги сабабли гапимиз, аввал бошдан боғдорчиликдан бошланди, якуни ҳам боғдорчилик хусусида бўлади. Комбинатнинг биринчи бўлими боғлари кўплиги, оладиган ҳосилининг мўллиги жиҳатидан салмоқдор ҳисобланади. Бу бўлимда 1800 гектар ерда боғ, 250 гектар ерда ток ўстирилмоқда. Бу ерда меванинг хили элликдан ошади. Олманинг йигирма хил сорти, шафтолининг ўн олти хил сорти, олча, гилос, олхўри, беҳи, нок меваларидан ўн-ўн икки хил сорт парвариш қилинмоқда.

— Бу йил давлатга 358 тонна мева, 160 тонна узум, 1750 тонна пахта, 800 тонна сабзавот, 1000 тонна қовун-тарвуз етказиб берамиз, — дейди бўлим бошқарувчиси Юсуфбек Хўжабеков.

Боғларни, боғлар ичидаги пахтазорларни айланиб юриб комбинат директори Усмон Юсупов билан учрашиб қолдик. У ҳозиргина ёш боғлар ичига чигит экишни тамомлаган ҳам боғбон, ҳам пахтакор звено аъзолари билан суҳбатлашаётган эди:

— Раҳмат йигитлар, қойил қилдиларингиз, — деди у ,— биринчи синовдан яхши ўтдингиз. Чигитни яхши ундириб олиб, бир туп дарахтни ҳам шикастлантирмай ўстириб, пахта, мева тайёрлаш планини қойил қилиб бажарсаларингиз, иккинчи синовдан ўтган бўласизлар. Ана ўшанда соврин сизларнинг қўлингизда бўлади.

— Бу ёғидан кўнглингиз тўқ бўлсин, — дейди звено бошлиғи.

Машина қўзғалади, «Газик» эрталабдан кечгача сойларни, адрларни кезарди. Ота боғбонлар иши, пахтакорлар ҳаракати, сабзавотчилар юмушини кўздан кечиради...

Сойларда боғ, адрларда боғ. Кўча ёқаларида боғ, катта сув бўйларида боғ. Ҳаммаёқ боғ. Буларни инсон меҳнати, қуёш саховати, сув қудрати барпо этмоқда, ардоқлаб ўстирмоқда. Бу ишларнинг барчасида одам боласи етакчи, жиловдор. Шу сабабли қадимги қир участкаларда бунёд этилган боғлар халқ номи билан — «Халқобод» деб аталмоқда.

С. МАҲКАМОВ,
Янгийўл.

Шу кунларда боғларда, пахтазорларда иш қизғин. Ёш боғлар орасига чигитни тез ва сифатли экиб олиш учун курашаётган механизаторлар кун сайин яхши натижаларга эришмоқдалар. Суратларда: 1. Сеялкачи М. Мажидов (чапда) чигит экилган қаторларни кўздан кечирмоқда. 2. Ёш боғлар орасига чигит экиш пайти (юқорида).

А. ТЎРАЕВ фотолари.

ДАЛА ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

САБЗАВОТКОР, БУНИ УНУТМА!

Апрель — сабзавоткор деҳқон учун долзарб ой. Эл дастурхонига етказиб бериладиган сабзавот маҳсулотларини мўл-кўл қилишда ҳозирги кунларнинг ҳар бир дақиқасидан унумли фойдаланиш керак. Март ойида ёғингарчилик кам бўлди. Шунинг учун пиёз, сабзи, ош лавлаги, укроп, редиска экилган майдонларни тезда суғориш зарур.

Сабзавоткор деҳқонлар! Эртаги карам кўчатларини биринчи бор комплекс парвариш қилишни ҳам унутманг. Агар шу кунларда карамзорларни қондириб суғорсангиз, культивация қилсангиз, озиқлантирсангиз, ўсимлик тупи атрофидаги тупроқни юмшатсангиз карамдан мўл ҳосил оласиз.

Ўртаги экинлар — қовун-тарвуз, помидор, бодринг экиладиган ерларни тезроқ сифатли тайёрлаш керак. Бу экинларга мўлжалланган майдонларнинг ҳар гектарига 20—25 тоннадан чириган гўнг, суперфосфат йиллик нормасининг тўртдан уч қисмини, калийнинг йиллик нормасини солиш лозим. Кейин тупроқ 22—25 сантиметр чуқурликда юмшатилиб, бороналаниши керак.

Ўртаги карам экишнинг вақти ҳам етиб келди. Агар карамнинг «Тошкент-10» нави экилса жуда яхши бўлади. 15 апрелдан бошлаб эртаги бодринг, полиз экинлари, помидор, бақлажон ва қалампир экишга ҳам киришиш керак. Шу ойнинг учинчи ўн кунлиги бошлангунига қадар эртаги картошка экилган майдонларга биринчи комплекс ишлов бериш тугалланса жуда яхши бўлади.

Сабзавоткорлар апрель ойи ичида бегона ўтларни йўқотишга алоҳида эътибор беришлари лозим. Чунки бегона ўтлар экин зараркунандалари тарқаладиган ва кўпаядиган асосий манбадир. Ёввойи ўтларга карболинеумнинг ўн процентли эритмасини сепиш керак. Бу мақсадда оловли культиваторлардан фойдаланилади. Шуни унутмаслик керакки, далаларда бегона ўт қанча кам бўлса экинга зиён етказадиган ҳашаротлар ҳам шунча кам бўлади.

„КАРОМАТ“

«Маданият» колхозида бир ғалати ҳодиса рўй берди. Колхоз раиси Убай Исломов унинг «ҳиди»ни чиқармаслик учун кўп ҳаракат қилди. Кейинги кунларда колхозга бирор киши келиб қолгудек бўлса раис ҳам, бош агроном Ғулом Азимов ҳам, парник хўжалигининг бошлиғи Ориф Зокиров ҳам ҳавотирланадиган бўлиб қолишди. Ўнг кўчани қўйиб чап кўчага уриб кетадиган бўлишди.

Колхоз раҳбарлари шу зайлда хўп писиб юрдилар-у, аммо иш улар ўйлаганча бўлиб чиқмади. Ёпиғлиқ қозон ёпиғлиқлигича қола бермади. Эл оғзига элак тутиб бўлмас экан. Одамларга шунча тайинланган билан бўлмади. Аввалига пичир-пичир қилиб юришди-ю, кейинига ошкора гапиришга ўтишди.

— Эшитдингизми, колхозимизнинг бош агрономи Ғулом Азимов ғалати «каромат» кўрсатибдилар. Ҳа, бунақасини ҳеч ким эшитмаган ҳам, кўрмаган ҳам. Агрономлик илми камоли ошиб-тошиб кетганидан бир кеча-кундузда парник хўжалигида 540 та ром тагидаги карам кўчатларини турган жойида йўқотиб юборибди. Мен сизга айтсам, бунақа иш ҳар кимнинг ҳам қўлидан келмайди. Бу ишда бизнинг агроном яккаю-ягона бўлиб чиқди...

Кейинги кунларда ҳар қадамда эшитилаётган бунақа қочирим ва ўткир кинояларнинг боиси бор, албатта. Воқеа бундай бўлган эди.

Оржоникидзе районидаги «Маданият» колхозининг аъзолари эртаги сабзавот етиштириш учун ўтган йилнинг 20 декабридаёқ иш бошладилар. Улар дастлаб парникда кўчат етказиш учун карам уруғи сепдилар. Уларнинг меҳнатлари самарали бўлди. Уруғ бир текис униб чиқди. Кўчатлар расад қилишга етилган эди. Бир куни парникка бош агроном Ғулом Азимов кириб келди. У ёқ-бу ёққа кўз югуртиргач, парник хўжалигининг бошлиғи Ориф Зокировга буйруқ бера бошлади:

— Бу кўчатларингиз мунча нимжон, қаранг қилтириққа ўхшайди-я! Дарҳол буларга селитра билан мочевина беринглар. Эшитдингизми?!— деди агроном амирона.

Ориф ака бўш келмади:

— Кўчатларнинг авжи ёмон эмас-ку, Ғуломжон, сал дурустроқ қаранг. Ҳозир селитра билан мочевина бериб бўлмайди.

— Нимага, ёки қўрқасизми?

— Ҳа, меҳнатимиз зое кетмасин деб қўрқамиз-да. Ахир бу жониворни шунчалик қилгунча озмунча ҳаракат қилдикми.

— Юрагингизга балли-е! Сиз қўрқсангиз, мана биз қўрқмаймиз. Чумчуқдан қўрққан тариғ экмайди, деган гапни эшитганмисиз.

Агроном шундай деди-ю ўзи енг шимариб ишга тушиб кетди. У далага тариғ сепгандай ром тагидаги ўраларда ўсиб етган ёш карам кўчатларига селитра билан мочевина сепа бошлади. 540 ром тагидаги карам кўчатларига ўзининг кўнглига ёққанича қилиб «агротехника қоидаларига тўла риоя қилган ҳолда» селитра билан мочевина сепиб чиқди ва ҳориб-толиб ишдан тўхтади. Пешонасидан дув-дув қуйилаётган терларини енгига артди-да, парникдан чиқиб кетди...

Колхозчилар бош агрономнинг бу иши қандай натижа берар экан деб кута бошладилар. Лекин агрономнинг бу «тадбири» эртасигаёқ ўз кучини кўрсатди. Парникда ишловчи колхозчилар суюниш ўрнига сочларини юлгудек бўлдилар. Ром тагидаги кўчатларнинг ҳаммаси қуриб-қовжираб қолипти!

Бош агрономнинг бу «тажриба»си колхозга «атиги» 81 минг сўм зарар келтирди, холос. Шунинг учун бўлса керак, колхоз раиси Убай Исломов «шу арзимаган нарсага ҳам ота гўри қозихона қилиб юрамизми» деб бу ҳодисанинг ҳидини чиқармасликка уринди ва агрономни ўз паноҳига олди. У бу айбни яшириш учун эртаги карам экиш пайтида кўчат қидириб колхозма-колхоз зир югура бошлади.

Оржоникидзе номли колхоздан 300 минг, «Қизил Ўзбекистон» ва Ленин номли колхозлардан 100 минг тупдан кўчат сотиб олинди. Ҳар тупи учун икки тийиндан тўланди. Аммо шунча «ҳунар» кўрсатса ҳам бош агроном Ғулом Азимовга гард юқмади. У ҳамон раиснинг паноҳида талтайиб юрибди.

Т. ТОЛИПОВ,
Н. ҲИКМАТУЛЛАЕВ.

КАРТОШКА УНИБ ЧИҚДИ

Калинин районидаги Охунбобоев номли колхознинг картошка плантацияларида яшил қаторлар пайдо бўлди. Наби Эшонов, Рашид Ҳасанов, Зокир Аҳмедов ўртоқлар бошчилик қилаётган бригадаларда картошка бир текис униб чиқди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг сабзавот ҳамда картошка етиштиришни кўпайтириш тўғрисидаги қарорини тўла бажаришга бел боғлаган колхозчилар 125 гектар майдондаги эртаги картошканинг ҳар гектаридан 13 тоннадан ҳосил олиш учун курашмоқдалар. Уруғлик яровизация қилиб экилган 100 гектар майдонда картошка қатор ораларига биринчи ишлов бериш бошлаб юборилди.

Ж. САЪДУЛЛАЕВ.

ҚИШЛОҚЛАРДА САВДОНИ НАМУНАЛИ УЮШТИРАЙЛИК

Ўзбекбирлашув кенгашининг 12 апрелда бўлиб ўтган йиғилишида қишлоқ меҳнаткашларига қилинадиган савдо хизматининг актуал вазифаларига катта эътибор берилди. Кенгаш ишида республика партия ва совет ташкилотларининг раҳбар ходимлари қатнашди.

Ўзбекбирлашув раиси Н. И. Супотницкий правление номидан ҳисобот бериб, ўтган йилнинг хўжалик ва молия фаолияти якунлари ҳақида ҳамда КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорлари асосида қишлоқ аҳолисига савдо хизматини янада яхшилаш чоралари тўғрисида батафсил ахборот берди. Ўзбекбирлашув раиси товар обороти планларининг ошириб бажарилганлиги ва ўша вақт ичида ҳар хил товарлар 1963 йилдагига нисбатан қарийб 140 миллион сўм кўп сотилганлигини маълум қилди. Умумий овқатланиш анча ривожлантирилди. Овқат пишириш 30 процент оширилди. Кулинария маҳсулотлари ва масаллиқлар ишлаб чиқариш анча кўпайди.

Қишлоқ савдосининг моддий техника базаси анча кенгайтирилди. Бир йил мобайнида юзлаб янги савдо ва умумий овқатланиш корхоналари фойдаланишга топширилди. Ўзига-ўзи хизмат қилиш, товарларни нусхаларига қараб ва очиқ кўрсатиб сотиш, овқатларни уйга сотиш каби прогрессив усуллар тобора кенг қўлланмоқда.

Йиғилиш қатнашчилари эришилган ютуқларни қайд қилиш билан бирга Ўзбекбирлашув правлениеси ва унинг маҳаллий органларига қарата бир қанча танқидий мулоҳазаларини айтдилар. Савдони ихтисослаштириш секин амалга оширилмоқда, планлаштиришда жиддий камчиликлар бор, аҳолининг талаблари суст ўрганилмоқда, ҳамма жойларда ҳам ҳали китоб савдосига етарли эътибор берилаётгани йўқ.

Сўзга чиқувчилар қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш ва харид қилиш системасини КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларига мувофиқ такомиллаштиришнинг муҳим масалаларини ўртага қўйдилар. Дала ишларининг айни қизғин вақтида қишлоқ меҳнаткашларига савдо хизматини яхшилашга алоҳида эътибор берилмоғи лозим.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов, Центросоюз раиси А. П. Климов сўзга чиқдилар.

Йиғилиш қатнашчилари Ўзбекистон матлубот кооперациясининг етмиш минг ходими номидан етти йилликнинг тугалловчи йили учун социалистик мажбурият қабул қилдилар.

Йиғилишда Ўзбекбирлашувнинг 1965 йил 1 январга тузилган балanси тасдиқланди. (ЎзТАГ).

БАЛЛИ, ЧЎПОНЛАР

Шу кунларда серўт яйловларда ғайрат-шижоат билан меҳнат қилаётган азамат чўпонлар бирин-кетин катта ютуқларни қўлга киритмоқдалар. «Гулистон» колхозининг чўпонлари куни-кеча қўзилатиш кампаниясини муваффақиятли тугаллаганлари тўғрисида рапорт беришди. Хўжаликда пландаги 2258 ўрнига 2285 та қўзи олинди.

Айниқса ишбилармон чўпон, область Советининг депутати Т. Жамолов эришган ютуқ ҳаммани қувонтирмоқда. У ҳозиргача пландаги 230 ўрнига 291 та соғлом қўзи олишга муваффақ бўлди. Унинг боқимидаги 46 бош совлиқ эгиз туғди. Ўртоқ Жамоловнинг ҳамкасби М. Тошев ҳам жуда яхши натижаларга эришди.

Райондаги «Ўзбекистон» колхозининг чўпонлари ҳам қўзилатиш планини ортиғи билан бажардилар. Тажрибали чўпон Т. Аширбоев 416 бош совлиқдан 442 та соғлом қўзи олди. Эндиликда колхоз чўпонлари ҳар юз бош совлиқдан 115—120 тадан қўзи олишга ҳаракат қилмоқдалар.

А. РАҲИМБЕРДИЕВ.
Юқори Чирчиқ.

АТОҚЛИ АДИБ, ДРАМАТУРГ

ЁЗУВЧИ НАЗИР САФАРОВ 60 ЁШГА ТЎЛДИ

Тиниб-тинчимас қалб эгасининг ижод йўлини тоғ сўқмоғига қиёс этаман. Бу сўқмоқлар олдинга, юксакликка етаклайди кишини. Лекин улардан ўтиш қанчалик машаққатли эканини шу йўллардан юриб кўрган одамгина чин юракдан ҳис эта олади.

Олтмиш ёш...

Бу умрда қанчадан-қанча мазмун бор. Бу йиллар енгил ва силлиқлик билан ўтган эмас, албатта. Буни ҳаётнинг оғир синовларига бардош берган кишигина тўла ҳис қила олади. Бундай одам учун ҳаёт сўқмоқларидан кенг ижодий йўлга чиқиб, мазмунли умрнинг катта довонига етиб боришдан ҳам қувончли айём бўлиши ҳам мумкинми?! Унинг бу қувончи, баланд тоғ чўққисини забт этиб, унинг мармар тошига ўз номини ёзиб қолдирган қайси бир довюрак альпинистнинг қувончидан кам дейсиз?

Ҳа, бугун юбилей тантанасида илиқ бир ҳаяжон билан ўтирган ҳамкасб, ҳамқур қаламкаш биродарим Назир Сафаров ўзининг 60 йиллик умри, қирқ йиллик ижодий фаолиятида адабиётимизнинг етуклиги, ғоявий софлиги, бадиий юксаклиги учун курашларда ўзбек халқининг атоқли ёзувчиси, ўзбек совет драматургиясининг асосчиларидан бири сифатида шаклланди.

Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг фожиали ҳалокатидан сўнг йигирманчи йилларнинг охирида ўзбек совет адабиётига ёш драматургларнинг янги авлоди кириб келди. Булар орасида Назир Сафаров ҳам бор эди.

Назир Сафаров ўз ижодини жуда эрта бошлади. У Самарқандаги маҳаллий газеталарда ўзининг дастлабки асарларини эълон қилаётганидаёқ ижоднинг осмондай кенг, осмондай мусаффо, аммо машаққатли йўлидан узоққа кетишни кўзлаган эди. Назир Сафаров ўз мақсадига эришди. Ёзувчи ва драматург «Қизил Ўзбекистон» газетасида масъул котиблик қилиб юрганида республикамиз меҳнаткашлари ҳаёти билан чуқур танишди, классикларнинг асарларини ташналик билан ўрганди. Бу эса унинг ижодида янги уфқлар очди.

Назир Сафаров ўз биографиясини яхши-яхши асарлар билан безади.

Таниқли журналист марҳум Зиё Саид билан ҳамкорликда ёзган, ўзбек театр санъатининг атоқли арбоблари Маннон Уйғур ва Етим Бобожоновлар томонидан Ҳамза номидаги ўзбек давлат академик драма театрида саҳнага қўйилган «Тарих тилга кирди» асарини биз билан тенгдош томошабинларнинг қайси бири кўрмаган ва ундан маънавий озиқ олмаган дейсиз. Аброр Ҳидоятов, Лутфулла Назруллаев, Обид Жалилов, Шукур Бурхонов, Сорахоним, Саъдихон Табибуллаев, Наби Раҳим, Сайфи Қори Олимов, Шариф Қаюмовдек моҳир санъаткорлар томонидан яратилган, ўз даврининг кескин курашини куйловчи Темур, Меҳри, Қўрқмас, Зуҳра ва бошқа персонажларнинг ёрқин образлари совет ёшларининг бутун бир авлодини коммунистик руҳда тарбиялаганини шак-шубҳасиздир. Тарихни тилга киритган бу ранг-баранг, тўлақонли образларни кўриб, уларнинг ижросига қайси бир томошабин қойил қолмаган дейсиз. 1931 йилда яратилган бу асар ўзбек драматургиясининг катта ютуғи сифатида қайта-қайта тилга олинади.

Ҳаёт бўсағасида турган ёш йигитчанинг тасаввури қанчалар таъсирчан бўлишини ҳамма билади. 1916 йилда Жиззахда бўлган қўзғолон бўлажак драматургда катта таассурот қолдирган эди. Назир Сафаров ана шу таассуротлар ҳаяжонида 1939 йилда «Уйғониш» пьесасини ёзди. Ўзбек халқининг зулм-асоратга қарши исёнини ифодалаган бу пьесани шу кунда ҳам бахтиёр ёш бўғиннинг завқ билан томоша қилиши бу асарнинг автор-драматург Назир Сафаров ва театр санъатимизнинг ютуқларидан бири эканлигига катта далилдир.

Адабиётимизда биринчи бўлиб шарқда тонг ёришини саҳнада маҳорат билан акс эттирувчи адиб ҳам юбиляримиз Назир Сафаров бўлди. У, бу асарни яратиш билан шонли революциямизнинг йўлчи юлдузлари— 14 комиссар хотирасини абадийлаштирди.

Ижодкор мураккаб ҳаёт йўлини босиб ўтмагунча ҳаётий ва пухта асар ёзиши мушкул. Назир Сафаров ўз табиати билан жанговар ёзувчи. Улуғ Ватан уруши йилларида у шимолий Кавказдан жанубий Урал, Молдавия, Болгария, Румыния, Австрия, Венгрия ва Югославиягача машаққатли фронт йўлларини босиб ўтди. Бомба ва снарядлар ер-кўкни ларзага келтириб турган пайтда жанг майдонларида туриб ўз қаҳрамонларининг шуҳратини фронт бўйлаб, юрт бўйлаб ёйди. У шинель ва дала сумкасини душман ўқи илматешик қилиб юборган чоғида ҳам қаламини қўлдан қўймади, ижод қилди. Жангчи адибнинг душманга нафрат, Ватанга муҳаббат туйғулари билан лиммо-лим оташин сўзлари совет жангчисининг жасоратини ҳикоя қилувчи етук бадиий очерклари «Совет жангчиси» газетаси саҳифаларини безади, ҳар бир жанговар чақириғи ўзбек аскарларини ҳужумга отлантирди, уларга далда берди, Ватанни қандай севиш, қадрлаш кераклигини ўргатди.

Назир Сафаров ўз қаҳрамонларини доимо соф виждонли кишилар орасидан излайди. Унинг урушдан кейинги йилларда яратган бир қатор драматик асарлари, очерклари ҳикоя ва қиссалари кишиларни ҳалол меҳнатга, дўстлик ва садоқатга, жасурлик ва ватанпарварликка даъват этади.

«Узоқни кўзлаган қиз» қиссасининг қаҳрамони оддий ўзбек фарзанди, меҳнатда донг таратган Турсуной Охуновадир. Раҳима Исломова, Олияхон Султонова, Ҳадича Ахророва, Мақсуд Султонов, Меликўзи Умурзоқов, Қурбонали Эрматов каби меҳнатда шон-шараф топган кишиларнинг кўпчилиги Назир Сафаров асарларининг қаҳрамонларидир.

Драматург шу кунларда самимий қалб ҳарорати билан тинмай ижод қилмоқда. Унинг «Кимга тўй, кимга аза» пьесаси адабиётимизда, айниқса драма жанрида кемтик-бўшлиқни тўлдирди, янги дунё қураётган ишчилар синфининг турмушини кўрсатди, узоқ вақт эсда қоладиган пухта образлар ярата олди.

Биз дўстимиз 60 ёшга тўлган шу кунда жанговар ёзувчи, драматургимиз Назир Сафаровнинг ижодида йигитлик тўйини қувона-қувона байрам қиламиз. Унга чин қалбимиздан узоқ умр, бахт-саодат, сиҳат-саломатлик ва ижодида бундан ҳам баланд чўққиларга кўтарилишини орзу қиламиз.

Зиннат ФАТХУЛЛИН,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби.

ЭРТАГА КАТТА ФУТБОЛ БОШЛАНАДИ

* * * „ПАХТАКОР“ * * *

«Пахтакор» бу йил «А» классн командалари сафида олтинчи марта стартга чиқади. Сиз суратда кўриб турган бу йигитлар билан футбол майдонида бир неча марта учрашасиз. Улар «Пахтакор» командаси составида Ўзбекистон спорт шарафини ҳимоя қиладилар. Суратларда: юқоридан, чапдан СССР спорт мастери дарвозабон Ю. Пшеничников, команда капитани Г. Красницкий, ҳимоячилар — спорт мастери Р. Зокиров, спорт мастери М. Шарипов, В. Медведев, спорт мастери В. Суюнов, В. Науменко, Ш. Исмоилов, В. Штерн, ярим ҳимоячилар — спорт мастери В. Мухин, спорт мастери В. Тожиров, В. Живих, ҳужумчилар — спорт мастери Э. Абдураимов, В. Любушин, Р. Иброҳимов, С. Стадник, С. Мелькумов ва И. Малиновский.

Командага СССР да хизмат кўрсатган тренер, хизмат кўрсатган спорт мастери М. И. Якушин ва Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган тренер Е. Б. Валицкийлар бошчилик қилишади.

Учрашувлар тарихидан

«ПАХТАКОР» — «СПАРТАК»

1961 йил — 1:0 (Москвада), 0:2 (Тошкентда). 1962 йил — 3:2 (Москвада), 2:3 (Тошкентда). 1963 йил — 2:2 (Тошкентда), 4:4 (Москвада).

1965 йил 15 апрель — ?..

МЕҲМОНЛАР СОСТАВИ

Москванинг «Спартак» командаси эртанги матчда тахминан қуйидаги составда майдонга чиқади. Дарвозабон — В. Маслаченко ёки В. Лисицин, ҳимоячилар — спорт мастери В. Петров, спорт мастери А. Корнеев, спорт мастери В. Дикарев, спорт мастери А. Крутиков, ярим ҳимоячилар — спорт мастери Ю. Фалин, хизмат кўрсатган спорт мастери И. Нетто, ҳужумчилар — спорт мастери В. Амбарцумян, спорт мастери В. Рейнгольд, спорт мастери Ю. Севидов, спорт мастери Г. Хусаинов.

* * *

Мусобақага Бутуниттифоқ категорияли судья Г. Баканидзе (Тбилиси) судьялик қилади.

КОСМОНАВТЛАР ТАБРИГИ

КОСМОНАВТЛАР П. БЕЛЯЕВ ВА А. ЛЕОНОВ БИЛАН СУҲБАТ

Коинотни забт этаётганлар яшайдиган юлдузлар шаҳарчасида қизғин спорт олишувлари тинмайди. Хоккей ва футбол, велосипед пойгаси ва баскетбол, гимнастика ва городки... Ҳаммасини бирмабир санаб чиқиш қийин. Спортнинг барча турларини космонавтлар севадилар.

— 15 апрелда футбол бўйича СССР чемпионати бошланади. СССР терма командаси жаҳон чемпионатининг саралаш мусобақаларида қатнашади. Сиз совет футболчиларига қандай истаклар билдиришни хоҳлардингиз?

П. Беляев: Аввало футбол мавсуми ва айниқса, СССР чемпионати биз ишқибозларни хурсанд қилишини истар эдик, албатта. Бизнинг қалбларимиз ЦСКА футболчилари билан биргадир. Рақиблар дарвозасига кўпроқ тўп уринг, дўстлар, ўз дарвозангиздан эса камроқ ўтказинг. Биз футболимизда янги номларнинг пайдо бўлишини ҳам кутмоқдамиз.

А. Леонов: Футболчиларга хоккейчилардан ўрнак олишни маслаҳат кўрардим. Хоккейчиларимизга қойилмиз!

— Шахмат бўйича жаҳон чемпиони Т. Петросян билан ўйнаш учун даъвогарларнинг учрашуви бошланди. Шахматчиларнинг мусобақалари ҳақида сиз қандай фикрдасиз?

А. Леонов: Мен шахматни спорт деб ҳисобламайман. У санъатдир. Шахмат аввало ақл-идрок маҳсулидир.

П. Беляев: Мен бошқача фикрдаман. Менинг ўзим шахмат ўйини билан қизиқаман. У кишида ирода, қатъийлик, оғир шароитларда ижодий фикрлай билиш хусусиятларини тарбиялайдиган спорт туридир. 8 даъвогарнинг мусобақаларида ким ғолиб чиқишини айтиш ҳозирча қийин. Уларнинг ҳаммасига ижодий муваффақиятлар тилаймиз.

А. НАБОКОВ,
(ТАСС мухбири).

ЗАФАР ЁР БЎЛСИН, ЙИГИТЛАР

Ҳамма йўллар «Пахтакор»га олиб келадиган, ҳамма гап мавзуи футболга келиб тақаладиган, ишқибозлар ҳаяжони туғён урадиган пайт келди. Эртага майин баҳор шабадаси эсиб турган стадион узра футбол мавсуми байроғи кўтарилади. Биринчи расмий мусобақа бошланади. Майдон эгаси — «Пахтакор» 8 марта СССР чемпиони олтин медалларини олган, 5 марта фахрий мукофот — СССР кубогини қўлга киритган команда — «Спартак» билан беллашади. Юқори лигага яна қайтиб, кучлиларнинг кучлиси билан учрашиш ҳуқуқига эга бўлган командамиз биринчи синовдан ўтади.

«Пахтакор» билан Москва спартакчиларининг учрашуви ҳар сафар футбол ишқибозларини алоҳида ҳаяжонга солади. Негаки, спартакчилар ҳар қанча зўр бўлсалар ҳам пахтакорчилар уларга «ҳақ»ларини бермаганлар: бир сафар мағлубиятга учраган бўлсалар, иккинчи сафар ютганлар. Ўзбек футболчиларининг омади келмаган 1963 йилда ҳам «Спартак» ва «Пахтакор» учрашуви икки марта дуранг бўлган эди. Спартакчилар ҳам «Пахтакор» тимсолида энг кучли коллективни кўрадилар. Команда капитани Игорь Нетто «Буни футбол дейдилар» деган китобида ҳамшаҳарларимиз билан бўлган матчни энг қийин ўйинлардан бири деб ҳисоблаган.

Москва спартакчилари бу йилги мавсумга жиддий тайёрланишди. Улар ўтган йилги сабоқлардан хулоса чиқариб команда ўйинчиларини анча янгилашди. Қобилиятли ёшлар клубга қабул қилинди. Мавсумолди тайёргарлигини Болгарияда, ундан сўнг эса Кисловодскда ўтказган спартакчилар бу йил аввалги шуҳратларини яна тиклашга астойдил ҳаракат қилишади. Бу ўринда СССР терма командасининг капитани В. Ивановнинг, бу йилги чемпион ким бўлади, деган саволга берган жавобини эслатиб ўтиш ўринлидир. Талантли ҳужумчи ва футбол масалаларини пухта биладиган В. Иванов «Спартак»ни олтин медалга даъвогар команда деб атади.

Хўш, «Пахтакор»чи? Команда ўз олдида турган катта масъулиятни тўла ҳис қилиб, ишқибозлар умидини оқлаш учун бутун маҳоратни ишга солмоқчи.

Ишқибозлар умиди, истаги эса... Йигитларимизга ҳамиша зафар ёр бўлсин, улар учта «бахтсиз» командадан нари юришсин, ўзга майдонлардан ҳам сира «қуруқ» қайтишмасин, команда сўнгчиси Пшеничниковга иш кам бўлсин, Красницкийнинг даҳшатли зарбалари мўлжалга бораверсин, Науменко, Иноятов сингари янги номлар етишиб чиқсин, дейди улар.

С. МУСАЕВ.

«А» КЛАССИ ИККИНЧИ ГРУППАСИДА (УЧ ТУРДАН КЕЙИН)

Биринчи кичик группа

Командалар	Тўплар	Очко
«Уралмаш»	6—4	5
«Терек»	4—1	4
«Волга» (Горький)	2—0	4
«Спартак»	4—3	4
«Металлург»	4—3	4
«Строитель»	3—2	4
«Трактор»	2—1	4
«Энергетик»	4—3	3
«Локомотив» (Винница)	2—2	3
«Труд»	1—1	3
«Молдова»	1—1	3
«Шахтер»	2—3	3
«Локомотив» (Челябинск)	2—3	2
«Текстильщик» (Иваново)	0—2	2
«Авангард»	4—7	0
«Локомотив» (Тбилиси)	3—8	0

Иккинчи кичик группа

Командалар	Тўплар	Очко
«Қайрат»	4—0	5
«Заря»	3—0	5
«Волга» (Калинин)	2—0	5
«Кубань»	2—0	4
«Динамо» (Таллин)	3—1	4
«Днепр»	6—5	4
«Арарат»	3—2	4
«Карпати»	2—2	4
«Даугава»	2—2	3
СКА (Новосибирск)	2—2	2
«Олға»	1—2	2
«Политотдел»	2—3	2
«Шинник»	2—3	2
«Ростсельмаш»	0—3	0
«Динамо» (Ленинград)	2—6	0
«Жальгирис»	0—5	0

БИРИНЧИ ҚУВОНЧ

Вильнюснинг «Жальгирис» футболчилари ишқибозларга яхши таниш. Бу коллектив ўтган йили узоқ вақтгача пешқадамлар сафида борди, энг кучлилар группаси — биринчи лигага ўтишга ҳам асосий даъвогарлардан бири бўлди. Аммо финал турнирининг сўнгги матчларида кетма-кет очко йўқотиб, умумий бешинчи ўринга тушиб қолди. Шунга қарамай, бу команда ўйинчилари тренерларда ва ишқибозларда яхши таассурот қолдирди.

Аммо бу йил «Жальгирис» футболчилари мавсумни муваффақиятсиз бошладилар. Улар Ереваннинг «Арарат» командасига 0:1, Краснодарнинг «Кубань футболчиларига 0:2 ҳисобида ютқазиб қўйдилар. «Политотдел» колхоз командаси ҳам икки турда худди шундай ҳисобларда мағлубиятга учраган эди. Учинчи тур бу иккала «аламзада» командани учраштирди.

Ўйин бошланиши билан колхоз футболчилари актив ҳужумга ўтадилар. Богоутдинов Чаплигин, Прохоровлар рақиб дарвозасини тез-тез таҳликага сола бошлашди. Ишқибозлар узоқ кутган тўп ҳам киритилди. Ҳамма бу тўп «гуноҳкори» Чаплигинни қизғин табриклади. Бундан руҳланган Чаплигин яна бир тўп киритиб, ғалабани мустаҳкамлади.

«Политотдел» футболчилари майдондан қувонч билан чиқиб кетдилар. Бу биринчи ғалаба қувончи эди.

Қолган учрашувлар қуйидаги натижаларни берди. **Биринчи кичик группа** — «Молдова» — «Локомотив» (Челябинск) — 1:0, «Локомотив» (Винница) — «Уралмаш» — 1:1, «Локомотив» (Тбилиси) — «Волга» — 0:2, «Терек» — «Шахтер» — 2:0, «Строитель» — «Авангард» — 2:1, «Трактор» — «Труд» — 0:0, «Металлург» — «Спартак» — 1:1, **Иккинчи кичик группа** — «Кубань» — «Динамо» (Таллин) — 0:0, «Заря» — «Динамо» (Ленинград) — 1:0, «Ростсельмаш» — «Шинник» — 0:1, «Карпати» — СКА — 0:2, «Днепр» — «Қайрат» — 0:2, «Арарат» — «Даугава» — 2:1.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

Ишқибозлар ишончини оқланг

Севимли «Пахтакор» командамиз «А» классида қатнашаётганидан буён Тошкентда ўтказилган учрашувларнинг биронтасини ҳам кўрмай қўйганимиз йўқ. Бошқа шаҳарларда ўйнаганда эса радиоприёмниклар ёнидан жилмаймиз. Командамиз ғалаба қозонса хурсанд бўламиз, бир-биримизни табриклаймиз, ютқазиб қўйса қайғирамиз, куйинамиз.

Ҳамшаҳарларимиз бу йил футбол мавсумини яна энг кучлилар даврасида бошлайдилар. Биз ишқибозларнинг футбол жанглари ҳақидаги фикр-мулоҳазаларим и з, баҳсларимиз энди ойдинлашади. Ҳаммамизнинг футбол, «об-ҳаво»сини белгилашдаги мулоҳазаларимиз қанчалик тўғри чиқишини бошланаётган мусобақалар ўзи кўрсатади. Мард майдонда синалади.

Мамлакат XXVII футбол чемпионати арафасида биз ишқибозлар «Пахтакор»нинг кучлилар сафида мустаҳкамланиб қолишини истаймиз.

Ишқибозлар ишончини оқланг, йигитлар!

Ш. Фозилов, А. Исоқов, А. Алимуҳамедов, Ф. Лутфуллаев, ТошДУ студентлари.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

АЙЮБХОН: „МУЗОКАРАЛАРИМИЗ САМИМИЙ БЎЛДИ“

КАРОЧИ, 12 апрель. (ТАСС). Мен Москвада «очиқ кўнгиллилик ва самимият билан ўтказилган музокаралардан» мамнунман, шу музокаралар туфайли мамлакатларимиз бир-бирларини яхшироқ тушуна бошладилар, деди кеча Покистон президенти Айюбхон Тошкентдан Лоҳурга етиб келгач. Совет раҳбарлари билан олиб борган музокараларим, деб таъкидлади президент, кўпгина муҳим проблемалар устида мамлакатларимизнинг нуқтаи назари бир хил эканлигига менда ишонч ҳосил қилди.

Президент ўз сафаридан олган таассуротлари ҳақида гапириб, иккинчи жаҳон уруши вақтида катта-катта қурбонлар берган совет халқи тинчлик ишига сидқидилдан содиқдир, деди. Айюбхон СССР юксак даражада ривожланган мамлакат бўлиб, мустамлака мамлакатларни озод қилиш ишида ғоят катта роль ўйнамоқда ва ана шу мамлакатларнинг иқтисодий мустақиллигини мустаҳкамлашга ёрдам бермоқда, деб уқтирди.

Президент «Тонг» газетасининг мухбири билан қилган суҳбатида Совет Иттифоқига визитим «Покистон-Совет муносабатларида янги ва кўп умид бахш этувчи боб очиб берди. Биз дўстона муносабатларни сақлаб туриш учун қўлимиздан келган ҳамма чораларни кўришимиз керак», — деди.

Мамлакат матбуоти президент Айюбхоннинг СССРга қилган визити якунларини кенг равишда шарҳламоқда. Жумладан, «Тонг» газетаси Совет Иттифоқи билан дўстона муносабатлар ва ҳамжиҳатлик ўрнатишни турмушнинг ўзи талаб қилиб келар эди, деб ёзади. Президентнинг Москвада олиб борган музокаралари, деди газета, Покистон-Совет муносабатларида бурилиш нуқтаси бўлди. «Биз территориал бутунликни ҳурматлашга ва бир-биримизнинг ички ишларимизга аралашмасликка асосланиб, — деб таъкидлайди «Морнинг Ньюс» газетаси, — муносабатларимизни ялпи тинчлик манфаатлари йўлида ривожлантира беришимиз лозим».

БРАЗИЛИЯДА ИШСИЗЛИК

РИО-ДЕ-ЖАНЕЙРО, 12 апрель. (ТАСС). Бразилиядаги Сан-Пауло штатининг губернатори Адемар Де Баррос: штатда ҳозирги вақтда 200 минг ишсиз бор, уларнинг ярмиси штатнинг пойтахтидадир, деб айтди. «Коррейо Да Манья» газетасининг ёзишига қараганда, штатдаги саноат ишчиларининг орасидагина ишсизлар сони ҳар куни 1.000 киши кўпайиб бормоқда.

Мамлакатнинг бошқа районларида ҳам ишсизлик кучаймоқда. Қанд-шакар саноатидаги кризис жуда хатарли тус олди. Заводлар ёпиб қўйилганлиги сабабли, ишчилар ва уларнинг оилалари оғир аҳволда қолишди. Очликдан ўлиш айниқса болалар орасида кучайиб кетди.

Марказий разведка бошқармасининг янги директори

НЬЮ-ЙОРК, 12 апрель. (ТАСС). Президент Л. Жонсон истеъфодаги адмирал Уильям Ф. Рейборнни Марказий разведка бошқармасининг директори қилиб тайинлади. Рейборн 1961 йилдан бери марказий разведка бошқармасининг директори бўлиб келган Маккоуннинг ўрнига тайинланди.

* * *

НЬЮ-ЙОРК, 12 апрель. (ТАСС). Марказий разведка бошқармасининг янги директори АҚШ ҳарбий-саноат комплексининг вакилидир. Рейборн Техаслик бўлиб, 59 ёшга кирган, Пентагоннинг кўзга кўринган арбобларидан бири. У флотда хизмат қилган сўнгги йилларда «Поларис» ракеталари билан қуролланган сув ости атом кемаларини вужудга келтириш масалалари билан шуғулланган. Рейборн 1963 йилда истеъфога чиқиб, ракета ишлаб чиқарувчи «Аэрожет Женерал Корпорейшн» деган йирик ҳарбий концернининг вице-президенти лавозимини эгаллади. Шундай қилиб, вице-адмирал бир вақтнинг ўзида ҳам Пентагоннинг, ҳам ҳарбий-саноат бизнесининг вакили бўлиб ишлади. Кўпгина Америка арбобларининг фикрича, Пентагон билан ҳарбий-саноат бизнеси Қўшма Штатларнинг сиёсатига ғоят таҳликали таъсир ўтказиб келаётган кучлардир.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

14 АПРЕЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар**, 18.25 — **Юлдузча тележурнали**, 19.05 — **Африка қитъасида озодлик байроғи ҳилпирайди**, 19.25 — **Саида** (Ўтган кунлар изидан), 19.55 — **Концерт** (Тожикистон артистлари ижросида).

20.30 — Эшиттиришлар программаси.

Рус тилида: 20.35 — **Телевизион янгиликлар**, 20.50 — **Капиталистик мамлакатлар ишчилар синфининг ҳозирги даврдаги кураши** (суҳбат), 21.10 — **И. Икромов** («Санъат усталари »циклида), 21.30 **«Тициан» операцияси** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.10 — **Ленин доим барҳаёт** (болалар учун), 18.35 — **Тошкент янгиликлари**, 18.45 — **Виставкадаги картинкалар** (Мусоргский куйларига хореографик миниатюралар), 19.20 — **Тиниб-тинчимаслар** (телепостановка).

Ўзбек тилида: 20.35 — **Тошкент янгиликлари**, 20.45 — **«Ёшлик» студияси**, 21.05 — **Кахановкалик артист** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 14/IV да **Гулсара**, 15/IV да **Травиата**.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 14/IV да **Мирзо Улуғбек**, 15/IV да **Биринчи муҳаббат**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 14/IV да **Кимга тўй, кимга аза**, 15/IV да **Жон қизлар**.

КИНО

Шикоят дафтарини беринг — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 4, кеч 6, 8 ва 9 яримда).

Бальзаминовнинг уйланиши — «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Инспектор ва тун — «ЎЗБЕКИСТОН», «МОСКВА», «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Кўринмас армия — НАВОИЙ номли (кундуз соат 5 дан).

Олтин туфли — «МОСКВА» (эрталаб соат 10 ва кундуз 2 да).

Севги деб (1 ва 2-серия) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Ёр-ёр (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз соат 3-20 минутгача).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

Бугун ва ҳар куни

Белорус цирки

АРТИСТЛАРИНИНГ

ГАСТРОЛЛАРИ

Белоруссия ССРда хизмат кўрсатган артист

АНАТОЛИЙ ШАГ

раҳбарлиги ва иштирокида иллюзион аттракцион

ВА КАТТА ЦИРК ТОМОШАЛАРИ.

Кеч соат 8 да бошланади.

25 апрелгача

Тошкент Округ офицерлар уйида «СССР ВА БОШҚА СОЦИАЛИСТИК МАМЛАКАТЛАР ВАҚТЛИ МАТБУОТИ»ГА бағишланган

ВИСТАВКА ОЧИЛДИ

Виставкада Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатларнинг 1000 номдан ошиқ газета ва журналлари намойиш қилинади.

Виставкани кўргани келган ўртоқлар фан, техника, халқ хўжалиги, маданият ва санъатнинг турли соҳасига доир нашрлар билан танишишлари мумкин.

Виставка (дам олиш куни — душанбадан бошқа) ҳар куни кундуз соат 12 дан кеч 7 гача очиқ бўлади.

Виставкага ҳамма кириши мумкин.

Фурқат кўчаси, Актюбинск проезд, 3-уйда турувчи **Рафиқ Анваровнинг** Братск кўчаси, 25-уй, 4-квартирада турувчи Дилоро Машҳуровна Рустамовадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Чилонзор район халқ судида кўрилади.

Морозов проезд, 10-уй, 19-квартирада турувчи **Фаэк Ҳафизович Дивеевнинг** Чилонзор массив, 9-сектор, 9-уй, 68-квартирада турувчи Лола Дадахоновна Дивеева (Турдиева)дан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Куйбишев район халқ судида кўрилади.

ЭКРАН ЯНГИЛИКЛАРИ

Кинофильмлар прокатининг Ўзбекистон конторасн республикамиз кинотеатр экранларига бир қанча янги бадиий фильмларни чиқаради. Булар ичида «Тонгда қатл этилганлар», «Палата», «Бальзаминовнинг уйланиши», «Мозор орқали», «Шундай орол ҳам бор», «Эртагача», «Бўрон» каби совет фильмлари ва чет эл кинематографистлари томонидан яратилган «Инспектор ва тун» (Болгария), «Кўринмас армия» (Дания), «Тилла туфли тарихи» (Польша), «Ям-яшил уфқлар» (Чехословакия), «Умрбод» (Франция ва Италия) «Севги фасли» (Руминия) ва бошқа картиналар бор.

«Тонгда қатл этилганлар» (Мосфильм). Унутилмас 1917 йил. Петроград... Финляндия вокзали. В. И. Лениннинг нутқи. Ленин мақолалар ёзади, завод, фабрикаларга боради, митингларда нутқ сўзлайди. Шундай кунларнинг бирида солдат ва матрослар Лениндан ўз ҳаёти ҳақида гапириб беришни илтимос қилишади.

— Менинг номим Владимир Ильич Ульянов. 1870 йил 10 апрельда Симбирскда туғилдим. 1887 йилнинг баҳорида Александр III ҳаётига суиқасд қилгани учун катта акам Александр қатл қилинди...

Ленин Октябрь олди кунларида ўз биографиясини шундай бошлар эди. «Тонгда қатл этилганлар» фильминнинг марказида курашчи революционер Александр Ульяновнинг фидокор образи гавдаланади. У талантли, билимдон, бир неча тилни биладиган, оддий, уятчанг йигит. Петербург университетининг студенти, ҳали 20 ёшга тўлмай зоология бўйича илмий ишлари учун олтин медаль билан мукофотланган эди.

Александр Ульяновнинг хотирасига бағишланган бу фильмда ўз халқининг бахти учун курашда юксак гражданлик бурчи ҳақида фикр юритилади.

«Палата» (Мосфильм). Бемор ўлим чангалида. Наҳотки у... Йўқ, у ўлиши керак эмас, ахир унинг энг яхши, энг асосий китоби ёзиб тугатилган эмас-ку. Ҳа, тинч касалхона палатаси ёзувчи Новиков учун кураш майдонига айланади. У фақат ҳаёт учунгина курашиб қолмай, ҳақиқат, тўғрилик, чин инсонийлик учун ҳам курашади.

«Мозор орқали» (Белорусфильм). Бу улуғ Ватан уруши йилларида фашист босқинчиларига қарши белорус халқининг олиб борган қаҳрамонона курашига бағишланган.

«Эртагача» (Тожикфильм). Узоқ Шарқнинг кичик бир давлатидаги «Огинга» фирмаси автомобиль пойгасини уюштиришга қарор қилади. Тожик йигити Жалилнинг совет автомашинасини бошқаражагини эшитган чет эл мамлакатлар автомобиль фирмаларининг раҳбарлари пойгада ютиш учун турли хил найранглар қилишади. Ғарбий германиялик ҳайдовчи Крамер эса Жалилга секин ҳайдашни тавсия этади, бунинг эвазига эса унга бир автомашина беришни ваъда қилади. Мана пойга бошланди. Финишгача бўлган масофа яқин қолди. Совет «Волга»си эса ҳамма машиналарни орқада қолдириб, энг олдинда бормоқда, шу пайтда унинг шериги негадир машинани тўхтатишни буюради...

«Шундай орол ҳам бор» (Озарбайжонфильм). Жасур ва меҳнатсевар кишиларнинг қўли билан қурилган нефть шаҳри ҳам бошқа шаҳарларга ўхшайди: узун ва кенг кўчалари, майдончалари, автобус ва юк машиналари, бинолар, хуллас бегона одам адашиб қолиши мумкин бўлган бу шаҳарнинг фарқи шундаки, у сув устида қурилгандир. Бу картина шу шаҳарни бунёдга келтирган одамларнинг мўъжизали ишлари, муваффақиятлари, маънавий бойликлари, олижаноб фазилатлари ҳақида ҳикоя қилади.

«Севги фасли». Фильмнинг қаҳрамони Михай, ўша бахтсиз ҳодисани зўрға эслайди: у ресторандан чиқиб, машина рулига ўтиради, боши айланиб кўзи тинади ва бориб деворга урилади. Кейин суд, қамоқ... Бунга анча вақт бўлди. Энди эса у севган қизи Аннага уйланмоқчи, лекин қизнинг отаси бунга норози. Тўғри, Михай ақлли, меҳнатсевар одамларнинг қайғу ва қувончларига доим шерик, ҳавас қилса бўладигандай, лекин қамоқда бўлган. Бу эса низо чиқишининг бош сабаби эди.

«Ям-яшил уфқлар». Онджей Кубата қолоқ бир фермага мудир қилиб тайинланади. Фермага фойда ўрнига зарар келтирадиган шахслар билан курашади. Хўжаликдан четда ишлаётган, ичкиликбозлик билан шуғулланаётган кишилар билан курашда ўз ҳаётининг хавф остида қолишига ҳам қарамай уларнинг ҳалол меҳнат қилишларига чора топди. Натижада ферма намунали хўжаликка айланади.

«Кўринмас армия». Немис фашистларига қарши Дания ватанпарварларининг курашини акс эттирган бу фильмда энг муҳим бир операция — сув ости кемалари учун мотор тайёрлайдиган «Метродан» заводининг бир группа партизанлар томонидан портлатилиши тасвирланади.

Ҳ. ЮНУСОВ,
Р. АХТЕМОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома, горкома КП Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, Редактор ўринбосари — 25885. Масъул секретарь — 34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — 31936. Партия турмуши бўлими — 26232. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 28761. Ахборот ва спорт бўлими — 33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 01817. Индекс — 64969. Нашр. № 1739. [redacted]